IZDAJA CP »GORENJSKI TISK« - UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR - GLAVNI UREDNIK SLAVKO BEZNIK - ODGOVORNI UREDNIK GREGOR KOCIJAN - TEL.: UREDNIŠTVO IN UPRAVA 21-90, GLAVNI UREDNIK 24-75 - TEKOČI RAČ. PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 607-70-1-135

LETO XIV — KRANJ, SOBOTA, 18. NOVEMBRA 1961 — ŠT. 131

GLAS

IZHAJA OD OKTOBRA 1947 KOT TEDNIK - OD 1. JANUARJA 1956 KOT POLTEDNIK - OD 1. JANUARJA 1960 TRIKRAT TEDENSKO: OB PONEDELJKIH, SREDAH IN SOBOTAH - LETNA NAROČNINA 900 DIN, MESEČNA NAROČNINA 75 DIN, POSAMEZNA ŠTEVILKA 10 DIN

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Odslej bolj načrtno

Pravilno začrtana pot

Kranj, 15. novembra — Z uvodnim predavanjem mestnega urbanista ing. arh. Milana Jerale o današnji vlogi in perspektivnem razvoju mesta Kranja se je danes popoldne pričela letna skupščina Kluba gospodarstvenikov Kranj. Poročilo o delu Kluba je podal dosedanji predsednik Kluba gospodarstvenikov Kranj tovariš Silvo Hrast. Njegovo poročilo je pokazalo, in pozneje tudi razprava, da je pravilno začrtana pot nadaljnjega dela kluba gospodarstvenikov. Ta mora prerasti v organizatorja posvetovanj in proučevanj o gospodarski problematiki v komuni. Delo Kluba bo lahko uspešno, če se bo med njim in ostalimi družbenimi in političnimi organizacijami sodelovanje okrepilo. Prav tako si želi Klub tesnejše povezave tudi z občinskimi organi. Nova organizacija Kluba gospodarstvenikov je torej bolj elastična in tako postaja Klub res mesto, kjer bodo lahko obravnavali posamezne gospodarske probleme s strokovne in tudi z družbene plati. S takim delom se bo Klub prilagodil našemu splošnemu gospodarskemu razvoju.

Spoznavanje med članstvom lahko v dokajšnji meri pripomore k uspešnemu delu Kluba. Družbeno življenje članstva so doslej ovirali nekateri materialni pogoji, ki pa so se zadnje čase izboljšali. Člani Kluba bodo imeli ustrezne prostore, kjer si bodo lahko izmenjavali izkušnje in organizirali posvetovanja. Tako je Klub tudi v tem pogledu dosegel napredek, ki je nedvomno porok za še uspešnejše delo v prihodnje.

Delegati so na današnji letni skupščini v celoti potrdili prebrana poročila in razrešili dosedanji upravni odbor ter imenovali novi koordinacijski odbor Kluba gospodarstvenikov. — J. P.

Ob izkušnjah in ugibanjih po naših delovnih kolektivih

KAKO RAZDELITI

DOHODKI, SKLADI IN NAGRAJEVANJE DELAVCEV

Novi gospodarski sistem je omogočil uveljavljanje neposrednih oblik upravljanja. V delovnih kolektivih opažamo živahno delo in sodelovanje ob iskanju oblik na formiranje novih odnosov znotraj kolektivov. Rezultati so večji tam, kjer so razprave usmerile prizadevanja, da se prvenstveno rešijo problemi formiranja dohodka in delitve na način, da se znotraj gospodarske organizacije formirajo gospodarski odnosi. To se pravi ,ne odnosi, ki temeljijo na delitvi dohodka po opravljenih urah in morda še kakih drugih negospodarskih merilih. V takih kolektivih opažamo viden gospodarski napredek, rezultate v porastu proizvodnosti dela.

Tam pa, kjer so upravljanje »decentralizirali«, to se pravi, da so del centralnih skladov, t. j. amortizacijo, investicijski sklad, v določenem obsegu »odstopili« ekonomskim enotam, osebne dohodke pa delijo na podlagi opravljenih ur, opažamo, da proizvajalci reagirajo mezdno na te naline uveljavitve neposrednega upravljanja.

To se pravi, da se razprave omejujejo le na probleme razdeljevanja, pravičnosti razdeljevanja med posameznimi delovnimi mesti, ne obravnavajo pa se te stvari kompleksno. Take tendence opažamo tudi v osnutkih pravilnikov o delitvi čistega dohodka in delitvi osebnega dohodka. Tam, kjer so hoteli neposredno upravljanje uveljaviti z načinom »decentralizacije«, t. j. s prenašanjem centralnih skladov na ekonomske enote, tam vidimo, da rezultati gospodarjenja niso zadovoljivi, proizvajalci pa ne sodelujejo v teh razpravah. Kjer pa jim je uspelo, da osnutki pravilnikov o delitvi čistega in osebnega dohodka preraščajo v samostojno delujoč mehanizem notranje delitve in odnosov, dosegajo rezultate, ki bodo temeljili na gospodarskih osnovah in vse proizvajalce usmerili na kompleksne probleme gospodarjenja.

To se pravi, ne samo na probleme uporabe živega dela, temveč tudi na področje gospodarnosti dela, znižanja stroškov itd. V delovnih kolektivih, kjer so z uveljavljanjem neposrednega upravljanja začeli na tak način, da upoštevajo momente formiranja dohodka in delitve dohodka znotraj delovnega kolektiva, so morali organizirati tudi solidno organizacijo zajemanja in razbijanja teh stroškov, t. j. delitev stroškov na mesta, kjer nastajajo in za kogar se ustvarjajo. To je problem, ki smo se ga doslej vse premalo odločno lotili in reševali. Ta problem je tudi eden od glavnih vzrokov in zavor hitrejšega razvoja neposrednega upravljanja. Nesolidna organizacija zajemanja stroškov in neažurnost onemogočata vpogled v gospodarjenje na taki ravni, ki je za neposrednega proizvajalca zanimiva in vzpodbudna. Slaba organizacija notranjega poslovanja onemogoča graditev samostojno delujočih mehanizmov in gospodarskih odnosov

(Nadaljevanje na 2. str.)

Kranj, 16. novembra. — Včeraj zvečer se je z avtomobilske ceste ceste Bratstva in enotnosti vrnila dvajseta Gorenjska MDB Cankarjev Bataljon. Brigada je delala dva meseca na deloviščih v Makedoniji

Ob sproščenju tržišča ob novih ekonomskih razmerah

Epidemija potrošniške mrzlice

V KRANJU PRODANO 70.000 kg SLADKORJA V ENEM DNEVU — TOBAK PO PROSTIH CENAH

Kranj, 17. novembra — Včeraj dopoldne so posebne inšpekcije pregledale vse prodajalne tobaka in le-tem sporočile nove, višje cene tem izdelkom. Cigarete, ki so na primer prej stale 40 dinarjev, so sedaj 50, tiste, ki so bile 45 so sedaj 55, od 55 je šla nova cena na 70, od 65 na 80 dinarjev in podobno.

Državni sekretar za blagovni promet pri ZIS dr. Marjan Brecelj je ob tej priložnosti povedal, da gre tu zlasti za stimulacijo proizvajalcev tobaka, ki so jim morali povišati odkupne cene za 25 odstotkov. Ker so bile doslej določene stalne in sorazmeroma nizke cene, so proizvajalci vse, bolj opuščali tobak. Od okroglo 56.000 ha pred štirimi leti so se površine posejane s tobakom skrčile že na samih 27.000 ha letos, kar pomeni več kot za polovico. To je povzročilo tudi zmanjševanje te proizvodnje in sicer od okroglo 45.000 ton na zgolj 15.000 ton letos. Hkrati pa ljudje vedno več kadijo ,tako da potrošnja v zadnjem času narašča za 16 odstotkov letno. Namesto da bi izvozili 18 tisoč ton tobaka, kar je bilo še pred štirimi leti in je močno okrepilo našo zunanjetrgovinsko bilanco, bomo morali letos tobak celo uvažati.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Manjši ali večji servisi

Odkar govorimo o stanovanjskih skupnostih, govorimo tudi o servisnih delavnicah. Toda oblike teh servisov so zelo različne. Ponekod te servisne službe zajemajo ožje območje. in so v skromnejšem obsegu začele s poslovanjem. Drugod pa je obratno; servise so postavili za širše območje, jih opremili s sodobno mehanizacijo in ob znatnih investicijah zaorali ledino. Take različke imamo zlasti v pralnicah. Na Jesenicah sta urejeni pralnica in čistilnica z veliko zmogljivostjo, saj strankam vrnejo čisto in zlikano perilo itd. v enem dnevu. V Kranju je drugače; postopoma ob potrebah posameznih mestnih območij je nastalo več pralnic, ki nimajo takih pogojev. Toda v skupnih družbenih interesih bi bilo smotrno izmenjati doseda-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Japonska delegacija v Kranju

Kranj, 17. nov. — Danes popoldne je obiskala Občinski odbor SZDL v Kranju tričlanska delegacija Socialistične stranke Japonske, ki se mudi v naši deželi kot gost SZDL Jugoslavije. Gosti so se zanimali o nekaterih zadevah šolstva, zdravstva, kulturne dejavnosti in o drugih problemih v okviru našega komunalnega sistema.

Imenovana delegacija, ki jo vodi g. Ino Masaki, je bila dopoldne že v tovarni Iskra, kjer si je ogledala način proizvodnje. Včeraj pa so bili na Štajerskem. Tam so obiskali nekatere zadruge in kmetijska posestva. Iz vseh teh obiskov, kot so dejali, so odnesli lepe vtise. — Na sliki: razgovor Japonskih socialistov s predstavniki delavskega samoupravljanja v tovarni Iskra.

Nekaj aktualnih vprašanj s področja sindikalnega dela

2000 novih članov?

TUDI V RADOVLJICI KLUB GOSPODARSTVENIKOV — OSAMOSVOJITEV SINDIKALNIH PODRUŽNIC — DELITEV DOHODKA DOBIVA SVOJO OBLIKO

Radovljica, 16. novembra (M. S.) — Kot smo že pisali, so se člani predsedstva Občinskega sindikalnega sveta na eni izmed svojih sej zadolžili, da se bodo udeleževali sestankov po sindikalnih podružnicah, da bi dobili pravilno sliko o problematiki podružnic in bi jim tako lahko tudi pomagali pri morebitnih težavah. Do sedaj je bilo na območju radovljiške komune že 46 sindikalnih sestankov; do konca leta jih bo še 40.

Na včerajšnji seji predsedstva so se pogovorili o poteku priprav za sestavo pravilnikov o delitvi dohodka, v teh dneh pa bodo v Radovljici, na Bledu in v Bohinju posveti s predsedniki sindikalnih podružnic. Na teh posvetih naj bi dobili jasno sliko, kako daleč so gospodarske organizacije s temi pripravami. Gospodarska komisija in komisija za delavsko in družbeno upravljanje pri ObSS v zadnjem času nista veliko delali, zato so se na omenjeni seji dogovorili za skupen sestanek obeh komisij. Na sestanku bodo analizirali pravilnike o delitvi dohodka in proces decentralizacije v gospodarskih organizacijah. Kadrovska komisija pa bo skušala ugotoviti kakšne kadrovske spremembe se bodo morale izvršiti na prihodnjih občnih zborih.

Člani predsedstva so med drugim govorili tudi o tem, da je na območju radovljiške občine še veliko manjših kolektivov, ki so združeni v skupnih sindikalnih podružnicah; tako imajo na primer tudi blejski kolektivi Kreda, Kovinosrevis, Elektro-radio servis, Elita in Čevljarstvo skupno sindikalno podružnico. Vendar prevladuje mnenje, da delo v takih podružnicah ne more biti tako uspešno in bo predsedstvo zato priporočilo, da tudi manjši kolektivi ustanovijo samostojne podružnice.

Še večji problem na tem območju pa je to, da okoli 2000 zaposlenih ni vključeno v sindikalne podružnice. Zato bodo proučili možnosti, da bi tudi te vključili med članstvo sindikata. Tu gre predvsem za zaposlene pri zasebnih delodajalcih, za člane nekaterih manjših gospodarskih organizacij in za sezonsko delovno silo.

Odslej bolj načrtno

OKRAJNA ZVEZA ZA TELESNO VZGOJO PRIPRAVLJA OBŠIREN ELABORAT

V sredo, 15. novembra, je imelo predsedstvo Okrajne zveze za telesno vzgojo Kranj redno sejo, na kateri so razpravljali in sklepali o izvedbi obširnega elaborata o problemih in delu telesne vzgoje in športa na Gorenjskem, o finančnih zadevah in o izvedbi letošnjih rednih občnih zborov.

Okrajna zveza pripravlja obširen elaborat o celotni problematiki in delu telesne vzgoje in športa ter športnih objektov na Gorenjskem. Po tem elaboratu bodo skupno z Okrajnim odborom SZDL poiskali najboljšo rešitev in metode dela za napredek dejavnosti na tem področju, saj sicer ne moremo pričakovati napredka, če bi delali še naprej po ustaljeni večletni praksi, ki doslej ni dosegla zaželenega cilja. Splošno pa je znano, da iz leta v leto vse bolj zaostajamo na tem področju v primerjavi s hitrim napredkom drugih dejavnosti. Osnova in prvi pogoj za to so športni objekti in rekviziti in razumljivo denar. Priprave za izdelavo elaborata pa bodo služile tudi za II. redno letno skupščino Okrajne zveze, ki bo predvidoma v marcu 1962.

Ko so reševali finančna vprašanja, je bilo govora tudi o 2,5 milijona dinarjih, ki jih je OLO Kranj dal Okrajni zvezi, da bo lahko izvedla predvidene naloge za leto 1961. Strokovni odbor in sama Okrajna zveza imate na sporedu še vrsto prireditev, ki bodo izvedene predvsem v zimski sezoni.

Na posvetu so sprejeli tudi sklep, da bo prihodnji teden razširjen sestanek z vsemi občinskimi zvezami za telesno vzgojo na Gorenjskem. Razen tega pa bo tudi sestanek vseh strokovnih odborov. Na tem sestanku se bodo pogovorili razen tekočih zadev še o predračunih za leto 1962 in o izvedbi letošnjih rednih letnih občnih zborov osnovnih organizacij, ki bi morali biti že v januarju. — R. Č.

OBRAZI IN POJAVI

POJASNILO O JERMANU

V tej rubriki smo 13. novembra pod naslovom »Cvek« ob javni oceni pisali o nekem Jermanu. Tokrat znova pojasnjujemo (kar je tudi tam napisano), da je to zgolj izmišljeno ime zaradi posplošenja podobnih pojavov in posamezniki s pravim imenom Jerman ne smejo biti zato prizadeti.

Kar vem: spet bodo zabrneli telefoni. Spet se bodo oglašali in užaljeno ugotavljali, da smo namerno popačili dejstva, da smo poslušali le eno plat zvona, da smo . . .

Zakaj? Zato, ker res ne moremo mimo pojava, ki je postal v nekaterih podjetjih že kar stalna »oblika dela«, čeprav silno slabo vpliva tako na medsebojne odnose v kolektivu kot tudi na nadaljnje uveljavljanje in poglabljanje delavskega upravljanja. Ne bi razpravljali o tem, kje in kdaj so ti ukrepi potrebni in kje in kdaj ne, ker se nam preprosto zdi, da ta praksa nikjer ni kdo ve kaj prida in bi bilo sploh treba z njo prenehati.

Primeri se, da v tem ali onem podjetju poklicejo tega ali onega izmed zaposlenih — najpogosteje gre v teh primerih za ljudi na odgovornejših položajih — in mu povedo približno tole: »Tovariš, spričo vaših postopkov ste zaprosili zaupanje kolektiva, zato vam v njegovem imenu odpovedujemo delovno razmerje. Sicer imate pravico do zakonitega odpovednega roka, toda zaradi interesov kolektiva od danes dalje ne smete priti več v podjetje. Zaslužek vam bomo do izteka odpovednega roka pošiljali po pošti.«

Težko si je zamisliti, kaj so storili ti tovariši, da so zaslužili mesec, dva, tri, pet in včasih celo več izrednega plačanega dopusta. Človek zapravi zaupanje kolektiva, v katerem dela, če se na njegov račun okorišča, če ni sposoben, delaven in podobno. Toda za take ljudi bi bili primernejši drugi ukrepi, ki jih zakon o delovnih razmerjih predvideva. Za tiste, ki ne ločijo povsem dobro splošne lastnine od svoje, so v podjetjih disciplinska sodišča in ta so pristojna, da sklepajo o teh primerih in krivce ,če so to zaslužili, tudi izločijo iz kolektiva. Tudi za take, ki jim je lastna udobnost več kot delovna disciplina, so podobna zdravila. Tiste, ki niso sposobni opravljati svojega posla, lahko začasno prestavimo na nižje delovno mesto.

V imenu kolektiva

Toda očividno pri teh izrednih plačanih dopustih — vsaj v večini — ne gre za ljudi, ki bi jih lahko obravnavali v katerikoli od zgoraj naštetih kategorij. V teh primerih gre v večini za ljudi, ki so se nekomu zamerili, ki jih nekdo ne more trpeti. Gre torej za sodobno embalirane prestižne interese. Zato so ti pojavi toliko bolj družbeno nevarni.

S pravega stališča je sicer »pravici zadoščeno«. Toda s stališča kolektiva pa so ti izredni dopusti tako materialno kot predvsem družbeno-politično predragi, da bi kazalo o njih molčati. — ABC

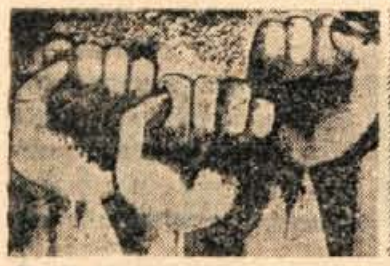

20 LET LJUDSKE REVOLUCIJE

ŠPANSKA KRI

Na jesen 1936. leta so se v svetu vse bolj razširjale vesti o španski državljanski vojni. Po junaški obrambi Madrida pred fašističnimi silami 7. novembra 1936. leta pa so v revolucionarnem vodstvu Španije začeli pripravljati teren za organizacijo posebnih mednarodnih protifašističnih vojaških enot. Te potrebe so se pokazale spričo velikega števila prostovoljcev, v večini komunistov, ki so prihajali iz vseh evropskih dežel in tudi iz Kanade ter iz drugih krajev.

Prostovoljci iz drugih dežel so bili tako zbrani v glavnem v dveh internacionalnih divizijah. V 35. diviziji so bile tri brigade, in sicer brigada Nemcev, Francozov in brigada Amerikancev. V 45. internacionalni diviziji pa so bili v večini prostovoljci iz vzhodnih dežel in Italijani. V brigadi »Georgija Dimitrova«, ki je bila v sklopu 45. divizije, so bili večinoma udeleženci iz slovanskih in izlasti balkanskih dežel. Zlasti je bilo mnogo Jugoslovanov, a med njimi veliko Slovencev. Kot ocenjuje Ivan Kreft, je bilo tam kakih 400 Slovencev. Bili so zbrani v četi »Ivana Cankarja« ,»Matije Gubca« in v drugih enotah. Slovenci so bili tudi v aviaciji, v raznih štabih, v tankovskih enotah in drugod.

Borci so odhajali v Španijo na različne načine: legalno s ponarejenimi dokumenti ,ilegalno preko meje in podobno. Jugoslovanske oblasti so takrat še posebno pazile, da bi preprečile vsakomur udeležbo v tem mednarodnem spopadu med silami revolucije in nastajajočim fašizmom. Spričo tega, da smo tik ob Avstriji, so naši borci iz Slovenije v večini koristili znane ilegalne prehode preko gora in v manjših skupinah odhajali v Avstrijo in od tam naprej proti Španiji. Težje pa je bilo onim iz južnih krajev. Zato so s pomočjo mednarodnih naprednih organizacij pripravili celo prihod večje prekooceanske ladje, ki naj bi nekega dne v juniju 1937. leta neopaženo pristala ob obali blizu Dubrovnika in odpeljala večje število prostovoljcev iz Bosne, Dalmacije, Hrvatske in drugih krajev Jugoslavije. Toda načrt, čeprav je bil dobro pripravljen, je propadel. Zato so tisto poletje organizirali nove prehode preko Slovenije. Po navodilih zagrebškega vodstva KPJ je te prehode organiziral Pavle Žavcar. Sprva so hodili preko Žirovnice in Hrušice čez Karavanke, potem pa preko Pece in drugih krajev na Štajerskem.

Po neuspeli revoluciji 1939. leta so se iz Španije najprej umaknile internacionalne enote. Toda ob prehodu čez Pireneje so jih prijele francoske oblasti in jih v glavnem odvedle v pripravljena taborišča. Večina naših borcev je tam ostala več časa ,nekateri celo do začetka NOB in so se iz taborišč vračali v domovino po štirih ali petih letih. Ti borci pa so bili tudi kot prvi organizatorji upora in vseljudske vstaje, zakaj izkušnje iz španske državljanske vojne so bile zelo bogate in za nas zelo koristne. Bili so smeli, iznajdljivi in odločni organizatorji, politični delavci in borci ,a hkrati tudi dobri tovariši. Zato so tudi mnogim v partizanih rekli, da imajo »špansko kri.«

Ljudje in dogodki

Staro francosko izposojenko, da je »Francija Alžirija«, so s precejšnjimi znaki žalovanja postavili na mrliški oder. Tja jo je postavil »največji« Francoz sedanjega časa Charles de Gaulle. Njegova politična turneja, ki ni bila v zvezi z nobenimi volitvami, na kateri je spotoma naletel na delavske demonstracije, kaže, da je ta francoski politični Mojzes naposled odkril valovno dolžino, s katero namerava rešiti v prihodnjih šestih mesecih alžirsko vprašanje. Skesanemu priznanju, da prvi dve možnosti za ureditev alžirskega vprašanja, ki jih je pred tremi leti prinesel v Elizejsko palačo po triletnem trmoglavem vztrajanju praktično ne prideta več v poštev kot osnova za razgovore o alžirskem sporazumu. Jedro rešitve alžirskega vprašanja resnična neodvisnost Alžirije – ostane tako edina osnova, za katero se je v zadnjih govorih operdelil tudi stari general. Finančni izvedenci pariške vlade imajo namreč precej čiste račune o tem, koliko stane uničevalna vojna na alžirskem ozemlju. Francija s to vojno prav gotovo ne bo prišla na zeleno vejo, brez nje pa ima izglede neprimerno boljše.

Francoski predsednik je povedal, da bo z rešitvijo alžirskega problema prenehala doba degaullizma. Za francosko-alžirske odnose ta podatek nima čudežnega pomena. Zanimivejše je, da je francoski poslušalec v južnih krajih dobil vtis, da je končno pariška vlada priznala samoopredelitev Alžircev kot temeljno izhodišče. General je moral priznati, da ima alžirsko

Alžirska gladovna stavka

osvobodilno gibanje večino alžirskega prebivalstva na svoji strani. »Vem, da bodo Alžirci glasovali za neodvisnost,« je večkrat ponovil general. S priznanjem temeljnega načela samopredelitve pa še vedno ni znano, kaj imajo v Parizu »za bregom«, ko govore o zaščiti evropskega prebivalstva in izkoriščanju nafte v Sahari.

Dejstva govorijo, da generalov načrt še ni prišel do prvih bojnih črt. Na pozorišču vojnih poročil ni prišlo do nobenih sprememb. Iz Seine so potegnili izmasakrirane Alžirce, ki so jih ultraške križarske tolpe mrtve pometale v to francosko reko, ki ima razen drugih zgodovinskih krivic še madež sodobnega zatiranja človeških pravic. Nasilje nad alžirskim prebivalstvom je dobilo neslutene razmere. V alžirskih mestih, v skrajnem podzemlju, rovarijo tajne vojaške zveze, za katere pravi de Gaulle, da jim v političnem horoskopu sodobne Francije bijejo zadnje ure.

Alžirska vojna je šla že skozi različne viharne čase. Od bombandiranja vaških naselij do gladovne stavke alžirskih zapornikov je nastalo veliko število legendarnih junakov. To je epopeja žrtev. Že več kot pol meseca traja gladovna stavka, najpretresljivejši dokumentarni izvleček alžirske vojne. Pet tisoč alžirskih zapornikov po francoskih zaporih odbija vsako drobtinico hrane, da bi na ta način protestirali proti krivicam in ravnanju francoskih oblasti. Ni verjetno bolj žalostnega spoznanja, kot je odkritje, da Francija, ki je na barikadah odpravila tlačanstvo, suženjstvo in ne vem še kakšne druge krivice, postopa z alžirskimi zaporniki kot s smetmi in odpadki. Trije ujeti alžirski ministri so se komaj držali na nogah, ko so jih na pol s silo spravili v rešilne avtomobile in jih zastražene prepeljali v pripravljeno bolnišnico. Gladovna stavka v številnih zaporih, kjer čakajo na svojo usodo alžirski zaporniki, pa teče z neomajano vnemo naprej. Med zaporniki so že taki, ki zaradi fizične izčrpanosti ne morejo več stati na nogah. Zopet je dobila novo potrditev misel, da alžirskih teženj ni mogoče zatreti z nožem in prazno skledo.

Alžirski voditelji, ki so jih prepeljali v bolnišnico odbijajo še naprej vsak grižljaj hrane. Lačni do nezavesti vtrajajo pri svojem protestu, da ravnajo z njimi kot z ljudmi. To je vse, kar od francoskih oblasti zahtevajo. Bolnišnica, v kateri ležijo, razpolaga z aparati za umetno hranjenje. Novinarjem izjavljajo, da naprav za umetno hranjenje ne bodo prej uporabili, dokler Ben Bela in tovariši ne pridejo v smrtno nevarnost. Francoski cinizem je naletel na obsodbo vsega sveta. Toda pritisk od zunaj verjetno ne bo prisilil francoske vlade, da bi spremenila svoj odnos do alžirskih zapornikov in jim priznala položaj političnih ujetnikov. – Zdravko Tomažej

Dobili so svoj klub

Kranj (S. Š.) – Invalidi in borci iz Kranja so se že več let ukvarjali z mislijo, kako bi si uredili klub, ki bi služil članom za družabno življenje pa tudi za razne seminarje, razgovore, predavanja in podobno. Takšen prostor so si zdaj uredili na Levstikovi ulici 8. Klub bodo izročili namenu v nedeljo, 19. novembra, ob 10. uri.

Klub tvorijo trije okusno in domiselno opremljeni prostori s televizijo, radijskim sprejemnikom in knjižnico. Prav gotovo obiskovalcev ne bo manjkalo. Ti bodo imeli na voljo tudi razne alkoholne in brezalkoholne pijače in drugo. Klub bo odprt vsak dan od 16. do 22.30. ure, ob nedeljah pa ves dan. Čeprav je klub nekoliko odmaknjen od središča mesta, pa ni bojazni, da ne bi imel obiskovalcev. Četrtina vseh članov prebiva namreč prav na Zlatem polju, razen tega pa v tem okolišu ni niti enega primernega lokala, kjer bi se lahko ljudje sestajali v popoldanskih in večernih urah.

Ureditev klubskih prostorov in balinišča je veljala 1,5 milijona dinarjev, kar sta finansirali okrajna in občinska invalidska organizacija. Spomladi bodo uredili še vrt okoli hiše; razen tega pa se invalidi in borci nadejajo, da bodo poslopje, kjer trenutno še domujejo nekatere stranke, kmalu lahko preimenovali v »Dom invalidov.«

NESREČE

TOVORNJAK V AVTOBUS

Na cesti I. reda na Javorniku pri železniški čuvajnici 45 sta se 14. novembra dopoldne srečala avtobus podjetja Avtoservis z Jesenic, ki ga je upravljal Leopold Zupančič in tovornjak z voznikom Andrejem Repetom. Pri srečavanju sta obe vozili zavirali, vendar pa je pri tem tovornjak zaradi spolzkega cestišča znatno zaneslo, tako da je trčil v avtobus. Materialna škoda na avtobusu znaša 50.000 dinarjev, na tovornjaku pa 20.000. Telesnih poškodb ni bilo.

V TELEFONSKI DROG

V torek, 14. novembra, se je Franc Stroj iz Kranja peljal z avtom skozi vas Milje. V bližini gostilne Bohinc pa ga je iz neznanega vzroka zaneslo s cestišča, kjer se je zaletel v telefonski drog in ga prelomil. Materialna škoda na vozilu znaša 25.000 din, sam voznik pa je utrpel lažje telesne poškodbe. Zdravniško pomoč so mu nudili v Zdravstvenem domu v Kranju.

Po dolgi mučni bolezni nas je za vedno zapustila naša dobra mama, stara mama in prababica

MARIJA MALOVRŠNIK
roj. Šlibar

Pogreb drage pokojnice je 19. novembra ob 16. uri izpred križišča.

Žalujoči: hčerki Mara Dodić, Dana Motl, zet Zdenko, vnuki Milena, Zdenka, Bojan, Barbka, bratje in sestre.

Za novo sodnijsko poslopje

JESENICE (M. Ž.) – Letos so Jesenice dobile okrajno sodišče, ki sedaj posluje v dokaj neprimernih prostorih. Zato so te dni že začeli s pripravljalnimi deli za gradnjo novega sodnijskega poslopja, ki naj bi bilo gotovo do 1963. leta. Novo sodnijsko poslopje bo stalo na prostoru, kjer sedaj rušijo bivšo Pelčarjevo hišo. Računajo, da bo po potrjenem investicijskem programu stavba veljala okoli 90 milijonov dinarjev.

Kako razdeliti

(Nadaljevanje s 1. strani)

znotraj kolektivov, pa naj si bo to na ravni kolektiva kot celote – ekonomska enota ali pa na ravni ekonomska enota – posameznik. Udeležba ekonomske enote na čistem dohodku, ki temelji na podlagi opravljenih ur, procentualni udeležbi v številu zaposlenih itd. se je izkazala za njih neizpodbudna, ker usmerja proizvajalce na mezdne razprave. Ravno tako udeležba posameznikov na delitvi čistega dohodka ekonomske enote, ki temelji na urah in izključno na fizičnih merilih proizvodnosti dela, se je izkazala, da ni spodbudna in učinkovita v taki meri, kot jo želimo. V nekaterih kolektivih so si zagotovili tako udeležbo pri čistih dohodkih, ki je pogojena z doseganjem naprej določenih stroškov in pogojev, to se pravi, da so bili zgrajeni na podlagi rezultatov iz preteklih obdobij. Določanje normativov za posamezne skupine in EE, ki vsebujejo tudi elemente stroškov, bodo v takih kolektivih zagotovili, da so ti kriteriji ena od osnov bodočih odnosov znotraj delovnega kolektiva.

Ko smo po delovnih kolektivih spremljali razprave okrog uveljavljanja oblik neposrednega upravljanja, smo opazili, da imajo vodilni ljudje v gospodarskih organizacijah dokajšen vpliv na iskanje novih oblik, odnosov. Kjer so se omejili na tako decentralizacijo, tam v večini primerov vodilni ljudje na žalost ne poznajo novega gospodarskega sistema. V takih podjetjih je običajno tudi poslovanje slabo, ob negativnih rezultatih iščejo krivce, namesto, da bi analizirali zvroke, obenem pa se ugotavlja, da se kolektiv ob takem načinu reševanja problematike demobilizira in ne sodeluje. Na vsak način so vodstva v takih primerih prisiljena, da zavajajo kolektiv s prikazovanjem situacije v drugačni luči. Nekatere težave pri uvajanju oblik neposrednega upravljanja nastajajo tudi kot posledica uvajanja nekaterih strokovnih služb, t. j. organizacija obratnih knjigovodstev, jačanje teh služb, ki so zelo velikega pomena in v pomoč pri odkrivanju notranjih rezerv itd. Zanimivo je to, da zbori proizvajalcev ne posegajo živahno v to problematiko, ki se poraja na področju uveljavljanja oblik neposrednega upravljanja. To pa predvsem zaradi tega, ker pri občinskih ljudskih odborih službe, ki naj bi analizirale to stanje (referenti za delo in ostale službe, ki naj sestavljajo material za delo zborov proizvajalcev niso v stanju, da bi analizirale stanje in vzroke posameznih pojavov. Do sedaj je na področju okraja le zbor proizvajalcev obravnaval probleme, ki se pojavljajo ob sprejemanju pravilnikov o delitvi osebnega dohodka in čistega dohodka, drugi pa se na to šele pripravljajo. Kljub temu, da delo na formiranju novih odnosov znotraj gospodarskih organizacij napreduje, lahko pričakujemo, da se bo v naslednjem obdobju ta živahnost še povečala, posebno še, če bodo politične organizacije v delovnih kolektivih znale prikazati nujnost in načine reševanja teh problemov.

Miro Rozman

EPIDIMIJA POTROŠNIŠKE MRZLICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

Toda nove, višje cene cigaretam in tobačnim izdelkom nikakor ne bodo več določene oziroma predpisane od države. Tobak ne bo več državni monopol v dosedanjem smislu, zakaj postopoma se bodo cene oblikovale na svobodni osnovi ponudbe in povpraševanja.

Neposredno pred tem ukrepom pa so se med ljudmi razširile govorice o podražitvah na sploh. Toko je nastala prava epidemija potrošniške mrzlice že včeraj zjutraj. To je bilo čutiti zlasti pri prodaji sladkorja. Samo v Kranju in ožjem mestnem okolišu so včeraj prodali polnih 70 ton sladkorja! To je približno desetkrat več, kot je normalna vsakodnevna potrošnja .Ljudje so kupovali kar cele vreče po 50 kg. Tako so nekatere prodajalne ostale v popoldanski hurah brez trohice sladkorja, hkrati ko so imele ob zidu postavljeno celo vrsto polnih vreč – seveda z imeni lastnikov. Ta psihoza se še ni povsem polegla. Podobno je bilo v Ljubljani, kjer so prodali včeraj okrog 25 vagonov sladkorja in so zvečer nekatere prodajalne že ostale brez.

Kot so povedali v trgovskem podjetju »Živila« v Kranju, dobivajo že nove pošiljke sladkorja, tako da trenutno ni zagate. Vendar bodo redne zaloge v skladiščih usahnile, če bi se to stanje ne poleglo, kajti dobave so bile določene vnaprej po normalnih pogojih ob normalni zmogljivosti prevoznega parka.

K. M.

Naročila za vrečo sladkorja na dom so kar deževala

Alkoholizem - sovražnik družinske sreče

3

Rojstvo prvega otroka je za vsak zakonski par najvažnejši dogodek v zakonu, zakaj s tem postanejo zakonci starši in zakonska skupnost postane družina. Doslej samo medsebojnim odnosom in problemom zakoncev se pridružijo problemi odnosov do otroka in s tem največja in najtežja odgovornost, a tudi nova, čisto posebna sreča. Vsak nadaljnji otrok pomeni povečanje družine, povečanje obveznosti in povečanje odgovornosti, pa tudi povečanje sreče.

Do otrok mnogokrat ne grešimo samo v družinah, temveč tudi drugače, ker jih enostavno štejemo za nekake miniature odraslih. Tako pojmovanje je vendar povsem napačno. Samo pomislimo! Človek mora preiti – preden doraste v polnovrednega člana družine – skrivnostno dvojno pot – pot rasti in pot vzgoje, da s tem v sorazmerno kratkem času dohiti ljudi okrog sebe. Začetek prve poti je oplojeno človeško jajčece, nekakšna kroglica s premerom 0,12 mm in s težo 0,0015 mg, pomemben mejnik na njej je rojstvo, konec pa je (pri srednjeevropskih moških) povprečno 170 centimetrov in 75 kg težko telo, zelo razčlenjene oblike in z množico različnih tkiv in organov. Druga pot pa pomeni ,da mora dohiteti človekovo kulturno – socialno okolje; na začetku usmerjajo in vodijo novorojenčka le nagoni, ob koncu pa naj prevzame vodstvo nad življenjem doraslega človeka njegov značaj. Obe poti – rasti in vzgoje – predstavljata proces, ki je nekakšna skrajšana ponovitev našega več milijonov let dolgega biološkega in več stotisočletij dolgega sociološkega učlovečenja. Najvažnejši del tega procesa, ki je od rojstva dalje spojen z enoto, pade v prva leta človeškega življenja, torej v njegovo zgodnjo otroško dobo. V normalnih prilikah se pri nas ta proces odigrava prvenstveno v okviru družine.

Temeljna vsebina odnosa staršev do otrok je zato skrb za njihovo rast in vzgojo. To je izraženo v 15. čl. temeljnega zakona o razmerju med starši in otroki z določilom, da so »starši dolžni otroke preživljati in skrbeti za njihovo življenje« in da »svoje otroke morajo vzgojiti v duhu vdanosti do domovine in jih usposobiti za koristne člane družbe«.

Odgovornost staršev za otroke je torej dvojna, namreč za njihovo telesno in za njihovo duševno zdravo rast, ki pa sta obe najtesneje povezani in medsebojno pogojeni. Alkoholizem se s to odgovornostjo staršev nikakor ne da vskladiti, saj pomeni zastrupljanje telesnega in duševnega zdravja otrok; sreča staršev in sreča otrok se tako sprevrže v zlo.

Alkoholizem staršev se pogosto maščuje na otrocih tako, da alkohol že pred rojstvom prizadene razvoj njihovega centralnega živčnega sistema in so taki otroci slaboumni ter ostanejo na najrazličnejših stopnjah idiotizma, imbecilnosti ali debilnosti. Pijanski starši mnogokrat navajajo tudi otroke že v rani mladosti na uživanje alkoholnih pijač in jih s tem ovirajo v normalni rasti. – Se pogostnejši pa so primeri, da starši-alkoholiki, največkrat seveda očetje pijanci, zmaličijo duševni razvoj svojih otrok z moralnim zastrupljanjem družinskega vzdušja. Psihologi in pedagogi soglasno poudarjajo, da je za človekov duševni razvoj najbolj pomembnih prvih šest let njegovega življenja, torej doba pred začetkom osnovnega šolanja. Zlasti raziskovanja na področju t. im. mentalne higiene so odkrila, da se v človekovi najnežnejši mladosti postavi temelj bodoče osebnosti. Otrok v tej dobi potrebuje za zdrav duševni razvoj predvsem ljubezen staršev, zlasti matere, nadalje mora imeti občutek varnosti in strah povzroči dostikrat nepopravljivo škodo, v otroku se mora razviti samozaupanje, imeti mora možnost, da se uveljavlja itd. Otrokova duševnost je v tej dobi silno občutljiva in dovzetna, kar lahko vidimo že po tem, da se otroci nauče kateregakoli jezika itd. Otrok čuti ozadje ravnanja ljudi okrog sebe neposredno in mnogo bolj točno kot odrasel človek. Zato pa vpliva na otroke razgrajanje pijanih očetov ali mater, vpliva njihovo vpitje in zmerjanje, grožnje in pretepi navadno naravnost katastrofalno. Posebno tragična je pri tem okolnost, da pride do najrazličnejših izgredov in hrupnih izpadov pijancev najraje ponoči, saj se šele tedaj vračajo domov, ko otroci že spe in jih potem vse prestrašene nenadoma zbudijo. Neredko se sliši v razveznih pravdah, da morajo žene in otroci pijancev ponoči pogosto bežati pred njimi pomanjkljivo oblečeni iz hiš, da se zavarujejo pred grožnjami. Taki otroci, ko malo dorastejo, navadno tudi mnogo duševno trpe, ker se sramujejo pijanih očetov ali mater. Iz takih družin mnogokrat pridejo živčni ,duševno neuravnovešeni in celo tudi socialno izkrivljeni mladi ljudje, ki se večkrat kmalu uvrstijo med kriminalce. Vzgoja otrok je družbena dejavnost in jo starši kot vzgojitelji opravljajo v imenu družbe, saj je od otrok odvisna bodočnost vsake družbe in torej tudi graditev socializma pri nas. Telesno pohabljanje in duševno zmaličenje otrok zato ni le zločin nad temi otroki ,temveč tudi nad družbo. – dr. Marjan Ogrizek

S sodišča

STREL JAL JE NA SRNO

Divjad je splošno ljudsko premoženje, s katerim upravljajo ljudski odbori. Zaradi smotrnega gospodarjenja z divjadjo določijo ljudski odbori lovišča kot lovske gospodarske enote in jih izroče v gospodarjenje lovskim družinam. Lov ima kot panoga našega gospodarstva tudi kazensko pravno zaščito. Po kazenskem zakonu se kaznuje tisti, ki lovi divjačino med varstveno dobo, ki neupravičeno lovi na tujem lovišču in ubije ali rani divjo žival oz. jo ujame živo. Prav tako se kaznuje tudi tisti, ki lovi redke ali zredčene vrste divjačine, če je lov nanje prepovedan, nadalje kdor lovi brez posebnega dovoljenja divjačino določene vrste, ali kdor lovi na način ali s sredstvi, s katerimi se divjačina množično pokončuje.

Še vedno imamo primere divjih lovcev, ki na ta ali oni način nezakonito love. Ti se morajo seveda za ta protipravna dejanja, če se jih odkrije, zagovarjati pred sodiščem. Tako je bil zaradi nezakonitega lova pred kratkim pred sodiščem V. J.

Na poti od doma v službo in potem iz službe domov je večkrat naletel na srno, ki se je vedno pasla v bližnji njivi. Odločil se je, da jo upleni. 6. septembra letos jo je v mraku na kraju, kjer se je po navadi pasla, počakal s flobertom, ki ga je skrival doma. Na srno je streljal v razdalji kakih 150 metrov, vendar je ni zadel. Ta čas velja za srne vrstvena doba, to pomeni, da jih niti pravi lovci ne smejo streljati. 17. septembra je V. J. ponovno čakal na srno. Tedaj je bil s flobertom na hrastu. To pot je streljal na srno iz razdalje 70 do 100 metrov. Ni vedel, ali jo je zadel ali ne. Srna je po strelu skočila, zajokala in zbežal v gozd. Z njo sta bila tudi dva mladiča. Tako je V. J. dvakrat zakrivil kaznivo dejanje nezakonitega lova. To je tudi priznal. Sodišče ga je obsodilo na 1 mesec zapora in 10.000 dinarjev kazni. Ker gre za mladega človeka, starega komaj 18 let, mu je sodišče kazen odložilo za 2 leti in vzelo flobert.

MANJŠI ALI VEČJI SERVISI

(Nadaljevanje s 1. strani)

nje izkušnje in usmerjati ta razvoj tam, kjer so najboljši pogoji, in tako kot najbolj ustreza zahtevam prebivalstva. To ne velja samo za pralnice, marveč tudi za servise drugih vrst.

O tem in podobnem so se pred dnevi že pogovorili v Kranju v okviru priprav za posebni plenum Okrajnega odbora SZDL, ki naj bi v prvi polovici januarja razpravljal o teh problemih. So predlogi, da bi občinski odbori iz svojih skladov za komunalne potrebe dajali stanovanjskim skupnostim čimveč. Menijo, da bi stanovanjske skupnosti laže vključile prebivalstvo, da bi s skupnimi napori urejevali komunalne probleme in tako dali vloženemu denarju večjo vrednost v opravljenih delih.

Pomembne spremembe v radovljiški komuni

TEHTNA OBRAVNAVA STEVILNIH AKTUALNIH ZADEV NA SEJI ObLO

Radovljica, 15. novembra (M. S.) — Včeraj popoldne sta se sestala oba zbora Občinskega ljudskega odbora Radovljica, najprej na ločenih in nato še na skupni seji. Na dnevnem redu sej je bila vrsta pomembnih problemov, za katere je bilo treba sprejeti ustrezne sklepe. Iz razprave po posameznih točkah dnevnega reda (kot navadno, je bila tudi tokrat razprava med odborniki občinskega zbora živahnejša kot med odborniki zbora proizvajalcev) povzemamo le nekatere najvažnejše zadeve, med katerimi ne gre prezreti razprave o prevzemu ustanoviteljskih pravic nad Bolnico za duševne bolezni Begunje, ustanovitev medobčinske zavarovalnice, združitev KZ Jelovica in Kmetijskega posestva Bled, ustanovitev Sveta za kmetijstvo in gozdarstvo itd.

V razpravi o potrebi za tem da Občinski ljudski odbor Radovljica prevzame ustanoviteljske pravice nad Bolnico za duševne bolezni Begunje, so se odborniki sicer s tem strinjali, vendar so menili, da mora biti stanje v bolnici Občinskemu ljudskemu odboru dobro obrazloženo, da bo vedel takšne obveznosti prevzema. V tej bolnici je na primer 14 bolnikov, za katere ni ugotovljeno stalno bivališče. Ker je oskrbovalnina na leto za enega bolnika okoli pol milijona dinarjev, bi to za radovljiško občino, če ne bi bilo plačevanje za te bolnike dobro urejeno, predstavljalo precejšnje breme. Prav tako so nekateri diskutantje menili, da je v tem zavodu po vsej verjetnosti še nekaj vrzeli, ki bi jih bilo z ekonomičnejšo ureditvijo mogoče odpraviti in znižati oskrbovalne stroške. Bolnica ima trenutno tudi okoli 7 milijonov terjatev. Ker včerajšnjo sejo torej ni bilo pripravljeno podrobno poročilo, ki bi prikazalo celotno problematiko Bolnice, bodo o tem govorili na eni izmed prihodnjih sej.

Večina diskutantov je pozdravila pripravljenost radovljiške kmetijske zadruge »Jelovica«, da prevzame Kmetijsko posestvo Bled. Na zboru proizvajalcev so sprejeli sklep, da priporočijo kolektivu Kmetijskega posestva Poljče, da ponovno razmisli o možnosti za enako priključitev (na prvem posvetu kolektiva, na katerem so govorili o priključitvi nepripravljeni in brez možnosti boljšega premisleka, so predlog zavrnili), odborniki občinskega zbora pa so sprejeli tudi sklep, da priporočijo še Kmetijski zadrugi Bled, da se priključi KZ Jelovica.

Po ukinitvi okrajnih zavarovalnih zavodov bodo ustanovljeni medobčinski in občinski zavodi. Na Gorenjskem bo en zavod na Jesenicah za območje jeseniške občine in en zavod v Kranju za ostalo območje Gorenjske. Odborniki ObLO Radovljica so sprejeli predlog OLO Kranj, da območje radovljiške občine zajame zavarovalnice za občine Kranj, Škofja Loka, Tržič in Radovljica s sedežem v Kranju.

Za celo območje radovljiške občine, ki je gospodarsko dokaj razgibana, je bil pri ObLO sedaj samo en svet. Ker pa je bil raznovrstni gospodarski problematiki le stežka kos, so po krajši obrazložitvi odborniki sprejeli sklep, da se ob svetu za gospodarstvo ustanovi ločeni svet za kmetijstvo in gozdarstvo.

Splošni zakon o organizaciji zdravstvene službe določa ustanovitev občinskih zdravstvenih centrov, ki bodo opravljali strokovne zadeve, pomembne za celo območje občine. Na posvetovanju upravnikov ZD in ostalih zdravstvenih delavcev je bil sprejet predlog, naj se določi Zdravstveni dom Bled za opravljanje nalog zdravstvenega centra za radovljiško občino, s čimer so se odborniki strinjali.

Za sejo ObLO je bil izdelan predlog, da naj se v skladu s predpisi sprejme sklep, da se oprosti sestave pravilnika o delitvi čistega dohodka vse gospodarske organizacije, ki plačujejo družbene prispevke v pavšalnem znesku. Ker pa je med posameznimi takimi gospodarskimi organizacijami precej razlik (po številu zaposlenih in po ustvarjenem dohodku) bodo po sklepu ObLO ustanovili komisijo, ki bo za prihodnjo sejo izdelala predlog gospodarskih organizacij, ki bi prišle v poštev za to oprostitev. Zbor proizvajalcev je na svoji seji imenoval komisijo, ki bo pregledovala pravilnike o delitvi dohodkov v gospodarskih organizacijah in o svojih ugotovitvah poročala zboru proizvajalcev.

Radovljiška KOMUNA

Šivilje Zavoda za zaposlovanje invalidnih in drugih oseb v Kranju so samo v preteklem mesecu izdelale okoli 6000 kosov otroških oblačil. Večina šivilj ima z Zavodom delovno pogodbo, manjša skupina pa je tu stalno zaposlena. V delavnici, ki jo prikazuje naša slika, imajo 16 električnih šivalnih strojev. Šivanje otroških oblačil imajo organizirano po tekočem traku, kar v veliki meri vpliva tudi na razmeroma nizko ceno, ki je — razen kvalitete — vzrok, da je povpraševanje po njihovi otroški konfekciji izredno veliko

Do kdaj še v radovljiški občini štiri mesarska podjetja

Aprila letos so v Radovljici izročili v obratovanje novo sodobno klavnico, ki je pravzaprav ena najlepših komunalnih klavnic. Opremljena je s sodobnimi napravami za klanje, predelavo in skladiščenje mesa in mesnih izdelkov. Med drugim ima pet velikih hladilnih komor. Njena zmogljivost omogoča v osmih urah zakol 20 goved ali 50 prašičev oziroma telet. Mesarsko podjetje Radovljica ima tudi lasten avtomobilhladilnik »TAM 4500« in druge pripomočke ,žal pa je doslej klavnica izkoriščena s komaj 30 do 40 odstotki. Zakaj?

Na območju bivše radovljiške občine je bilo 6 mesarskih podjetij — vsako s svojo klavnico in predelavo. To so bile stare nehigienske in zastarele klavnice, v katerih ni bilo moč racionalno gospodariti. Ko so začeli graditi novo klavnico so se podjetja združila v eno. Tu so delovni pogoji mnogo ugodnejši ,zlasti pa je možna točna kontrola, in to zdravstvena in gospodarska. Grajena je bila za daljšo perspektivo in ni nič prevelika, čeprav so trenutno slabo izkoriščene njene zmogljivosti. V začetku novembra si je klavnico ogledala tudi komisija zveznega veterinarskega inšpektorata in je podjetju odobrila tudi klanje za izvoz. V šestih mesecih letos so v podjetju, ki zaposluje 32 ljudi, izdelali 60 tisoč kg mesnih izdelkov, medtem ko so v prejšnjih pogojih izdelali letno do 40.000 kg. Izdelujejo vse mesne izdelke, razen trajnih salam.

Nedvomno pa je ,da spričo tega nastopajo v podjetju težave. Majhna izkoriščenost zmogljivosti, odplačevanje anuitet itd. močno bremenijo sklade podjetja. Znano pa je, da so v občini še tri mesarska podjetja, ki pa obratujejo v tehnično in higiensko izredno slabih pogojih. V omenjenih podjetjih so zaradi majhnih zmogljivosti in nadurnega dela večji dohodki, višji proizvodni stroški in podobni problemi, zato v radovljiškem podjetju vse bolj razmišljajo o tem, kam to pelje. Ali sta v Bohinju res potrebni dve mesarski podjetji. Slabi delovni pogoji so tudi v Mesarskem podjetju na Bledu. Ali ne bi morda kazalo, da bi komuna razmislila o tem vprašanju in rekla svoje mnenje, ki naj bo v korist potrošnikom in skupnosti. — J. P.

VEČJE ZADRUGE IN POSESTVA

Radovljica (M. S.) — Kmetijska zbornica za okraj Kranj je izdelala okvirni program za povečanje lastnine kmetijskih posestev in zadrug na Gorenjskem. Za območje radovljiške občine predvideva, da naj bi se Kmetijsko posestvo Poljče povečalo za 100 hektarov, Kmetijsko posestvo Bled za 50 ha, KZ Radovljica za 50 ha, KZ Bled za 30 ha in KZ Bohinj za 30 ha.

Boljši časi za bohinjsko cesto

Bohinj (M. S.) — Redni in priložnostni obiskovalci Bohinjskega jezera so z veseljem pozdravili asfaltiranje ceste, ki vodi do Bohinjskega jezera. Toda ko bi moralo njihovo navdušenje pri vožnji ob jezeru doseči višek, se je začela jeza zaradi prahu ali pa zaradi blata. Ob hotelu Jezero je bilo asfaltirane ceste namreč konec. In prav zaradi tega je bil marsikdo prikrajšan za užitek, ki bi ga imel, če bi se mu ne bilo treba izogibati luž ali mu razgleda na prelepo okolico ne bi zameglili oblaki prahu, ki jih vzdigujejo avtomobili. Najhuje je bilo menda ob turističnih prireditvah na Ukancu, na primer ob KRAVJEM BALU. Nekaj ur pred prireditvijo je po tej cesti vozilo tudi po 200 avtomobilov na uro in lahko si je zamišljati, kolikšna je bila plast prahu na grmičevju in na travi ob cesti.

Cesta ob jezeru je republiška, zato smo na Cestnem nadzorstvu Bled (Tehnična sekcija Ljubljana) povprašali, če je za omenjeno cesto v prihodnjem letu predvideno asfaltiranje. Kot so nam tu povedali, so pred kratkim izvedli merjenje ceste ob jezeru in sedaj že izdelujejo situacijske načrte za ureditev od hotela Jezero do hotela Zlatorog. Ker pa je cestna služba pred reorganizacijo in bodo predvidena cestna podjetja zaživela šele ob začetku novega leta, sedaj še ni dokončno določeno, kako bo s pravilom. Po vsej verjetnosti pa bo do asfaltiranja zaradi turističnega pomena te ceste le prišlo že v prihodnjem letu.

POSVETOVANJA PREDSEDNIKOV KRAJEVNIH ODBOROV

Radovljica (M. S.) — Na posvetovanjih s predsedniki krajevnih odborov SZDL, ki jih je pripravil občinski odbor SZDL in so bila pred kratkim v Radovljici, v Bohinju in na Bledu, so govorili o pripravah na proslave Dneva republike in Dneva JLA ter Novega leta. Razpravljali so tudi o delu krajevnih organizacij SZDL, podružnic in sekcij ter menili, naj bo Socialistična zveza tista, ki naj spodbuja krajevne odbore pri delu.

Obširno so govorili o problemih kmetijstva, predvsem v zvezi s težnjo po povečanju družbenih površin in kmetijska posestva bodo morala pripraviti programe za pridobivanje najprimernejših površin in vse krajevne organizacije bodo pri tem v veliki meri lahko pomagale.

BELEŽKA

POZOR, JARKI!

Večer je in ljudje gredo z vlaka. Tema je kot v rogu. (O tistih brlivkah na električnih drogovih se ne splača govoriti.)

Nisem bil med prvimi — na srečo. Na cesti ali bolj v temi ob postaji — nekaj metrov pred menoj — je nekdo preklinjal in robantil.

Na pijanca pa res povsod in ob vsakem času naletiš,« sem nejevoljno rekel sosedu.

Pa ni bilo tako. Iz jarka je lezel kot iz groba starejši tovariš in si čistil z obleke blatne krpe.

»Spet rijejo in kopljejo, človek pa naj se ubije«, se jezi neka ženska, »ko bi vsaj zavarovali . . .«

»Ah, kaj bi se razburjali za prazen nič«, sem poizkušal miriti, pa ze zajel spolzko zemljo prav do gležnjev in nehote izrekel nekaj »poštenih« na račun kanalizacije in krtov«.

Saj je prav, da delamo, gradimo, kopljemo, vendar bi takšno »gradnjo«, kot je ob radovljiški postaji, vsaj malce zavarovali, ogradili in poskrbeli za primerno razsvetljavo.

Kaj lahko se zgodi, da tujec, ki ne pozna našega kraja — »vohati« pa tudi ne more v temi — pride peš le do bližnjega jarka, za naprej bo imel pa poskrbljen prevoz . . .

Radovljičanom pa, ki se vozijo z vlakom ,sploh priporočamo, naj si omislijo dovolj visoke škornje.

E. M.

Nesreča? Ne. Žalostni ostanki preteklosti? Tako je, toda še bolj žalostno je, da ima največji kulturni objekt v Tržiču še vedno takšno zunanjost.

Dve gostinski podjetji

ZADNJI SKLEP ObLO TRŽIČ NAJ POMENI PRELOMNICO V NADALJNJEM RAZVOJU GOSTINSTVA — IZHODIŠČE ZA POSPESEN GOSPODARSKI RAZVOJ NA TEM PODROČJU JE KONKURENCA

Pred kratkim smo že pisali, da se je gostinstvo na območju tržiške občine znašlo v neprijetnem položaju. Poslovanje Gost. podjetja (edine takšne organizacije) je bilo skoraj brez vsakršnega napredka, zasebniki pa so vračali gostinska dovoljenja največ zaradi visokih obdavčitev. Problem je postajal iz meseca v mesec bolj pereč in je nujno zahteval primerno rešitev, ki bi bila izvedljiva v najkrajšem času in ki bi bila za celotno gospodarstvo najbolj koristna.

Zadeve so se v zadnjem mesecu z največjim prizadevanjem lotili oddelek za gospodarstvo pri ObLO Tržič, Svet za blagovni promet in tudi sami gostinci. Za zadnjo sejo ObLO, ki je bila v torek, so bili torej že pripravljeni predlogi o reorganizaciji gostinstva na območju celotne občine, ki naj bi pomenila prelomnico v nadaljnjem razvoju te gospodarske panoge. Brez pomisleka bi lahko trdili, da je bil doslej vzrok za stagnacijo gostinstva predvsem v tem, ker je gostinsko podjetje poslovalo brez konkurence. Posledice tega pa so lahko še toliko hujše, če za gostinstvo tudi ni dovolj primernih prostorov in če so sploh vsestranske zmogljivosti precej manjše, kot so potrebe. Seveda pa niti ne gre samo za sedanje potrebe, temveč je potrebno gledati tudi na prihodnost — razvoj turizma. Prav Tržič bo že čez nekaj let postal pomembna turistična postojanka spričo mednarodnega tranzitnega turizma (nova cesta in tunel na Ljubelju). Kolektiva obeh gostinskih podjetij bosta imela torej precej zahtevno in odgovorno delo, da bosta kar v najkrajšem času rešila vse probleme, ki so doslej ovirali razvoj gostinstva. Seveda pa bo uspeh zagotovljen le tedaj, če bodo imeli gostinci pri reševanju vseh težav dovolj pomoči pri vseh tistih, ki bi tudi morali biti zainteresirani za napredek gostinstva in hkrati turizma.

V naslovu smo že zapisali, da bosta odslej v Tržiču dve gostinski podjetji: dosedanje Gostinsko podjetje Tržič in novo podjetje, ki je bilo ustanovljeno s posebnim sklepom na zadnji seji ObLO — Gostinsko podjetje »Zelenica« Tržič. Sprejet je bil tudi sklep, kateri gostinski obrati bodo v prvem ali drugem podjetju. Dosedanje podjetje bo imelo naslednje obrate: restavracijo »Pošta«, kuhinja, gostilne »Pri Kolodvoru«, »Pri Lojzku«, »Pod Košuto«, »Pri Benku«, gostišče »Ljubelj« in bife v kinu; gostinsko podjetje »Zelenica« pa naslednje obrate: kavarna »Zelenica«, gostilne »Zelenica«, »Bistrica«, »Damulnik«, »Pod lipo«, gostilni na Ravnah in Javorniku, Mlečno restavracijo in bife na kopališču. Novo podjetje mora biti konstruirano do 31. januarja 1962, za direktorja v gradnji pa je bil imenovan Vinko Košir. — Bogdan Fajon

Obratna sredstva na račun investicij

Nov gospodarski sistem je letos na območju tržiške občine močno vplival na izvršitev predvidenega letnega načrta glede gospodarskih ali pa negospodarskih investicij. Nedoseganje plana je zlasti občutno na področju gospodarskih investicij, ker so si morale gospodarske organizacije spričo novega gospodarskega sistema prvenstveno zagotoviti obratna sredstva, če so hotele proizvajati brez zastojev.

Tržiški VESTNIK

Kakšna so razmerja med vloženimi in planiranimi sredstvi za investicije, smo na ObLO Tržič dobili podatke za prvih devet mesecev letos. Vse pa kaže, da ne bo nobenih večjih sprememb do konca leta, razen glede negospodarskih investicij iz sredstev občinskega proračuna, ki bodo verjetno celo presežena. Doslej je bilo namreč od predvidenih 341 milijonov 523 tisoč dinarjev potrošenih že 245,130.000 dinarjev ali 71,8 odstotka. Ker pa sta največja objekta — nov Zdravstveni dom in nova šola — v zaključni gradnji, bo verjetno potrebnih več sredstev, kot je bilo predvidenih z družbenim načrtom.

Kar zadeva negospodarske investicije, ki so jih planirale gospodarske organizacije, je stanje še tudi dokaj zadovoljivo. Realizacija v devetih mesecih je bila 63,7 odstotka ali 316,081.000 dinarjev od planiranih 495,739.000 dinarjev. Čeprav se bo odstotek do konca leta še spremenil, ni pričakovati, da bo plan dosežen. Vzrok za to je blokacija sredstev (10 odstotkov) za gradnjo stanovanj, nekatera podjetja pa so morala nekaj teh sredstev tudi porabiti za obratna sredstva.

Za gospodarske investicije je bilo porabljenih 321,785.000 dinarjev od planiranih 702,540.000 dinarjev (45,8 odstotka). Zakaj tolikšno odstopanje, smo že pisali. Seveda pa ne bi bilo tolikšne razlike, če gospodarske organizacije ne bi sprejemale letnih družbenih načrtov pred uveljavitvijo novega gospodarskega sistema. Realizacija pa bi bila še znatno manjša, če ne bi »Peko« in »Runo« plan gospodarskih investicij celo presegla. (»Peko« za 41 odstotkov, »Runo« pa za 17,3 odstotka). V »Peko« so namreč izkoristili ugoden odkup strojev, ki so jih imeli dotlej v najemu, v »Runo« pa so morali zaradi rekonstrukcije podjetja kupiti več novih strojev. Med ostalimi podjetji je plan gospodarskih investicij za leto 1961 dosežen takole: BPT 28 odstotkov, Tovarna lepenke 24 odstotkov, ZLIT 18 odstotkov, Tovarna pil »Triglav« 13,8 odstotka, v Tovarni kos in srpov Tržič pa celo samo 2,7 odstotka. — B. Fajon

Predlog o zavarovalnici sprejet

Tržič (B. F.) — Znano je že, da bosta odslej v kranjskem okraju dve zavarovalnici, in sicer prva s sedežem na Jesenicah za območje tamkajšnje občine, druga pa s sedežem v Kranju, za ostale štiri občine, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Tržič so se že predčasno sporazumele, da naj bi ustanovili za vse štiri občine skupno zavarovalnico, v teh dneh pa občinski odbori sprejemajo odločbe o ustanovitvi zavarovalnice. Takšno odločbo so sprejeli tudi že odborniki ObLO Tržič.

NOVA PORAVNALNA SVETA

Tržič (B. F.) — Že doslej sta bila v Tržiču dva poravnalna sveta, ki sta imela vedno precej dela. Ker pa sta se dva člana omenjenih svetov izselila iz Tržiča, dva pa sta zaradi preobremenjenosti z delom le poredkoma sodelovala na obravnavah, je na zadnji torkovi seji ObLO Tržič imenoval nove člane za oba sveta.

Pretežno z gozdarstvom

Loški DELAVEC

Letos so tudi v Selški dolini združili manjše kmetijske zadruge v eno samo zadrugo s sedežem na Češnjici. Tako se je območje Gozdarsko-kmetijske zadruge za Selško dolino zelo povečalo in obsega [illegible] 15 tisoč hektarjev, od tega devet tisoč ha gozda in šest tisoč ha ostalih površin.

Omenjena zadruga se in se bo tudi v prihodnje ukvarjala pretežno z gozdarstvom. Selška dolina namreč nima kdo ve kako ugodnih pogojev za razvoj kmetijstva. Le v Selcih in Dolenji vasi namerava zadruga formirati živinorejska obrata. V ta namen imajo že pripravljene projekte. Z arondacijo zemljišč bodo končali še letos. Tako bodo pridobili 25 do 30 ha zemlje.

Pereč problem za zadrugo samo kakor tudi za gozdarstvo v tej dolini so nepogozdene površine. V zgornjem koncu Selške doline je namreč približno 2500 ha površin, ki bi jih bilo treba pogozditi. V ta namen je zadruga že imela projekt za sanacijo tega področja. Zadruga je skušala dobiti sredstva za pogozditev te površine na investicijskem natečaju, vendar ni uspela. Če bi predvidena sredstva GKZ na Češnjici dobila, bi teren sanirali približno v štirih letih. Stroški za omenjena dela bi znašali nad 240 milijonov dinarjev.

Kljub temu, da zadruga na investicijskem natečaju ni uspela, je s pogozdovanjem na omenjenem področju že pričela. Pogozdili so že sto hektarjev površin. Teren je namreč zelo ugoden in sedanji nasadi dobro kažejo. Vendar pa je treba že obstoječe nasade še stalno negovati. Odstranjevati morajo grmičevje in žeti oziroma kositi travo. Ta dela so potrebna vse dotlej, da sadike s svojimi vejami zakrijejo dobršen del površine.

Zadruga bo v kratkem imela tudi dve lastni drevesnici. Eno že imajo, eno pa bodo še dobili. V drevesnici bodo zato lahko gojili več sadik, kakor pa jih bo zadruga posadila. Zato bodo odvečne sadike odstopili kmetom.

Breme za zadrugo in tudi obč[illegible] so gradnje gozdnih poti in cest. Letos so porabili za gozdne komunikacije nad 40 milijonov dinarjev. Od tega je bilo skoraj 15 milijonov dinarjev družbenih sredstev, ostalo pa so prispevali prebivalci v lesu in drugih dajatvah. Z gradnjo cest in poti bodo prihodnje leto nadaljevali. Po sedanjih predvidevanjih bi bile te gozdne komunikacije dograjene v približno treh letih. S temi gradnjami, ki jih je bilo letos kar sedemnajst, po eni strani omogočijo lažje izkoriščanje gozdov, po drugi strani pa dobijo prebivalci posameznih gorskih vasi dobre ceste in poti v dolino in do drugih središč.

Dejavnost Gozdarsko-kmetijske zadruge na Češnjici bo torej v prihodnje usmerjena predvsem v gozdarstvo. S svojim strokovnim kadrom bo skrbela za smotrno izkoriščanje, nego in varstvo gozdov. — P. J.

Premalo primernih igrišč

Pouk telesne vzgoje na naših šolah še vedno nima tistega mesta in tistega priznanja, ki mu nedvomno pripada. Na tem področju smo sicer v zadnjem času dosegli določen napredek, predvsem pri urejevanju šolskih igrišč in telovadišč. Večina igrišč je še neurejenih, vendar pa je najtežji problem kljub temu rešen — šole že imajo zemljišča za tovrstne potrebe.

Kako imajo urejena igrišča šole v škofjeloški občini? V Škofji Loki imajo težave s šolskim igriščem predvsem zato, ker bi bila za ureditev potrebna znatna finančna sredstva. Zato bo treba graditi igrišče postopoma in pri tem težiti za tem, da bi igrišče čimprej služilo svojemu namenu. Na Gabrku so se pravilno odločili, da naj bo igrišče na tistem delu šolskega prostora, ki je od ceste najbolj odmaknjen. Nekateri pa menijo, da bi lahko poiskali še boljšo rešitev. V Poljanah imajo dovolj lepega zemljišča, potrebna so le načrtna osuševalna dela. Osnovna šola v Gorenji vasi uporablja skupno s TVD Partizan igrišče za telovadnim domom, medtem ko na Hotavljah rešujejo problem igrišča prepočasi. Več let razpravljajo o prostoru za zadružnim domom. Upajmo, da bodo zadnji dogovori šolskega odbora glede ureditve igrišča uspešni. V stiski za šolsko igrišče so tudi na Sovodnju in Stari Oselici. Tovrstne probleme imajo tudi v Malenskem vrhu, kjer bi lahko imeli igrišče le na prostoru pred šolo. V splošnem lahko trdimo, da šolam v hribovitih predelih primanjkuje predvsem ravnih zemljišč.

Lepo je urejeno igrišče ob osnovni šoli v Železnikih. Nekaj dopolnitev za atletiko ne bo več problem. Davča ima kljub stiski za raven prostor toliko sveta okrog šole, da bi le nekako lahko uredili preprosto igrišče. Zadeve pa ne rešujejo, delno je temu krivo tudi dejstvo, da se učiteljstvo v tem kraju izredno hitro menja — P. J.

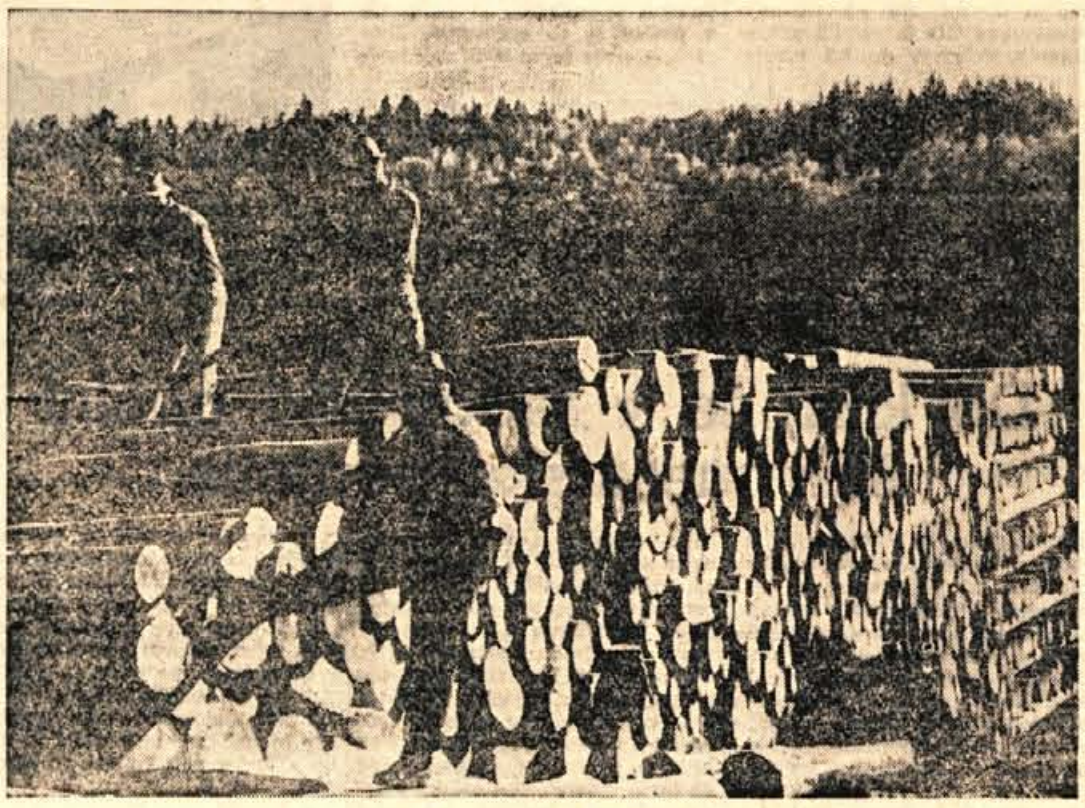

Les je naše veliko bogastvo

Aktivnost KO SZDL

Škofja Loka (P.) — Občinski odbor SZDL v Škofji Loki je pred meseci razpisal nagradno tekmovanje med krajevnimi organizacijami SZDL. KO SZDL tekmujejo na več področjih. Mesečno dostavljajo občinskemu odboru poročila o novih članih, poročilo o pobiranju članarine in udeležbi članov Socialistične zveze na proslavah, poročilo o udeležbi pri prostovoljnem delu in drugo. Poročilo za nagradno tekmovanje zajema vse tiste značilnosti, s katerimi ocenimo aktivnost krajevne organizacije SZDL.

Občinski odbor SZDL bo januarja ocenil delo krajevnih organizacij SZDL in najboljšim podelil nagrade. Vrednost nagrad znaša milijon dinarjev. Po dosedanjih podatkih so razen treh ali štirih vse organizacije SZDL aktivne. Nagrade bodo podelili januarja.

NOVO VODSTVO

Škofja Loka (V. R.) — V tem tednu je organizacija Rdečega križa na osnovni šoli v Škofji Loki izvolila novo vodstvo podmladka te organizacije. Ob tem dogodku naj povemo, da je dejavnost podmladka RK na šoli zelo delavna in ima dobro organizirano sanitetno in higiensko službo. Da je ta organizacija na šoli delavna je treba pripisati tov. Julijani Vilfanovi, ki je znala zainteresirati mladino za delo v tej plemeniti dejavnosti.

ŠPORTNO DRUŠTVO NA OSNOVNI ŠOLI V ŠKOFJI LOKI

Pred kratkim so ustanovili na škofjeloški osnovni šoli šolsko športno društvo. Društvo bo imelo več panog športne dejavnosti. Trenutno se je prijavilo največ otrok za košarko in orodno telovadbo. Spomladi bodo uvedli še druge sekcije: lahkoatletsko, rokometno in nogometno. V zimskem času bo društvo organiziralo smučarske tečaje v semestralnih počitnicah. Novoustanovljeno društvo je našlo na šoli veliko razumevanja in zanimanja med šolsko mladino. Vse sekcije delajo v večernih urah, ko dijaki niso v šoli. Vodje posameznih športnih panog so profesorji telesne vzgoje zaposleni na tej šoli. Z ustanovitvijo športnega društva bo odslej omogočeno športno življenje tudi tistim dijakom, ki se niso mogli izživljati v domačem Partizanu. Otrok je bilo namreč preveč in društvo jih ni moglo sprejeti. V. R.

Poklicno usmerjanje - kažipot mladine pri izbiri poklica

Kranjski GLAS

Na zadnji seji sveta Zavoda za zaposlovanje delavcev v Kranju so govorili predvsem o programu dela na področju poklicnega usmerjanja v splošno izobraževalnih šolah za tekoče šolsko leto in o osnutku pravil, po katerih bodo dodeljevali sredstva za pripravo delavcev za zaposlitev.

Svet zavoda je na podlagi izkušenj iz prejšnjih let sestavil obširen program dela v zvezi s poklicnim usmerjanjem v splošnoizobraževalnih šolah. Program, ki ga nameravajo uresničiti v letošnjem šolskem letu, je v skladu z reformiranim šolskim poukom. — Namen poklicnega usmerjanja je — pomagati mladim ljudem, da se že med šolanjem temeljito seznanijo z najrazličnejšimi strokami in poklici. Se več: važno je tudi seznanjanje mladih o možnostih vključevanja v poklice glede na gospodarske razmere v občini. Mladini je treba ustvariti vse pogoje za trezno in samostojno odločanje pri izbiri poklica in, ko že poklic izbere, ji je treba pomagati pri vključevanju in vračanju v delo.

Pri poklicnem usmerjanju morajo sodelovati: mladina, pedagogi in starši, dalje odsek oziroma komisija za poklicno usmerjanje pri Zavodu za zaposlovanje delavcev in gospodarske ter družbene organizacije.

Zanimivo je tudi vprašanje, kakšno je sodelovanje odseka in komisije za poklicno usmerjanje s šolami. Oba pomagata učnim zavodom pri poklicni vzgoji s tem, da organizirata izvenšolsko dejavnost na tem področju, opravljata poklicno svetovanje, vključujeta mladino v poklice in spremljata uspehe mladih ljudi na učnih in delovnih mestih.

Da poteka poklicno usmerjanje na šolah v skladu s cilji celotne akcije, ima vsak učni zavod poverjenika ali komisijo za poklicno usmerjanje. Ta mora s sodelovanjem upravitelja šole zainteresirati učiteljski oziroma šolski odbor za delo na področju poklicnega usmerjanja. Posamezne šole pa bodo v svojih učnih programih zajele tiste oblike in načine dela, ki najbolj ustrezajo razmeram, potrebam in možnostim na šoli. Kaže pa, da so bile pri poklicnem usmerjanju v preteklih letih nekatere pomanjkljivosti, predvsem ta, da so s poklicnim usmerjanjem pričeli prepozno. Nemoten razvoj dela je namreč odvisen predvsem od učnih zavodov. Šola mora čimprej izdelati svoj program dela in ga izročiti odseku za poklicno usmerjanje, ta pa nato izdela terminske načrte dela, ki jih seveda prilagodi šolskim programom.

Svet Zavoda je ob tej priložnosti tudi sklenil, da bi kazalo v bližnji prihodnosti sklicati posvet pedagogov, ki skrbe v šolah za poklicno vzgojo. Posveta naj bi se udeležili ravnatelji šol, zastopniki svetov za šolstvo in predstavniki nekaterih večjih gospodarskih organizacij. Utrdili naj bi okvirni program dela na splošnoizobraževalnih šolah za tekoče šolsko leto in se pogovorili še o nekaterih drugih vprašanjih, ki vplivajo na poklicno usmerjanje. Za pomoč šolam v občini so za izvedbo tega programa določili tudi 950.000 dinarjev — S. S.

PRIZADEVANJA SE BODO OBRESTOVALA

Kranj (R. Č.) — Osemletna šola »Lucija Seljak« v Stražišču sodi med tiste zavode, ki so se prvi začeli ukvarjati z vzgojo učencev v prometu. Že lani med akcijo »Na cesti nisi sam« je razne tečaje in predavanja obiskovalo okrog 800 učencev. Večina teh se je tudi prijavila k izpitu za pridobitev diplome kolesarja in prometne pionirske značke.

S takšno vzgojo učencev bodo nadaljevali tudi letos. V zadnjem času so imeli na programu tudi več filmov in diafilmov, ki so obravnavali promet. Podoba je, da se ta prizadevanja v zvezi s prometno vzgojo že sedaj občutno obrestujejo.

Tiho slavje na Primskovem

Pri Jelenčevih na Primskovem pri Kranju so pretekli torek, 14. t. m., imeli prisrčno in tiho slovesnost. Zakonca Gregor in Antonija sta slavila 50-letnico skupnega življenja. Toda odrekla sta se hrupnim svečanostim zlate poroke na občini in ostala skromno doma, kjer sta obujala pol stoletja dolgo in trdo pot.

Njun dom na Primskovem, je bil že pred vojno na razpolago preganjanim ljubiteljem svobode. Tam so bili mnogi sestanki, srečanja in javke že takoj v začetku revolucije. Taka je bila ta hiša skozi vso NOB in je še danes. Spominska plošča na hiši pa opozarja, da so kar štirje člani družine dali svoja življenja za te ideje (trije sinovi in hčerka Slava).

Spričo tega ni šlo to slavje tako neopaženo mimo. Proslavljanju tihe domače sreče so se pridružili tudi predstavniki Občinskega odbora Zveze borcev in drugi, ki so jubilantoma prinesli cvetja in darila ter jima čestitali v imenu komunistov, borcev in aktivistov. Tudi stari komunisti in borci za svobodo iz Primskovega so tisti večer pri Jelenčevih obujali spomine na nekdanje težke in burne dogodke. — M.

Kranj, ali tudi to zimo ne bo šlo brez krompirja, ki predstavlja na naših jedilnih listih temeljno postavko. Te dni je bila na kranjski železniški postaji prava krompirjeva poplava. — Trgovsko podjetje Agraria in nekatere kmetijske zadruge so natovarjale krompir na vagone, ki so nato s krompirjevim bremenom oddrdrali proti Ljubljani in naprej v druge republike

Trgovina v perspektivi

Znano je, da se Jeseničani zelo radi pritožujejo nad svojo trgovsko mrežo, zlasti nad preskrbo Jesenic s sadjem. Že v začetku moramo povedati, da te pritožbe niso neutemeljene in da se na Jesenicah velikokrat zgodi, da je blago najdražje, razen tega pa še slabe kakovosti. To velja posebno za sadje in zelenjavo.

Na Svetu za blagovni promet so o teh stvareh že večkrat razpravljali in med drugim tudi sklenili, da bo v prihodnje jeseniški trg zalagala s sadjem zadruga »Brda« iz Goriških brd, zakaj njene ponudbe so najugodnejše. »Agraria« iz Kranja ni doslej dobavljala le slabše blago, marveč so bile tudi cene za vse proizvode precej više. To je povsem razumljivo, saj je bila »Agraria« le posrednik med omenjeno zadrugo iz Brd in Jesenicami. Zato Jeseničani lahko upravičeno pričakujejo, da se bo v prihodnje preskrba s sadjem znatno izboljšala. Škoda je le, da Svetu za blagovni promet pri ObLO ni uspelo to že prej urediti. Tako bi si Jeseničani lahko nabavili ozimnico precej ceneje in tudi kvalitetnejšo. Cene ozimnici so bile kljub precejšnjim količinam sadja dokaj visoke. Zato so posamezne sindikalne podružnice organizirale lastno nabavo ozimnice in tako uspele dobiti nekatero sadje precej ceneje. Tako je na primer sindikalna podružnica HC Mosta nabavila svojim članom jabolka za ozimnico po 30 dinarjev za kilogram.

Približno enako, kot je s cenami pri sadju in zelenjavi, je stanje tudi pri ostalem blagu. Jeseniška trgovina ima po podatkih republiškega zavoda za statistiko v Ljubljani skoraj povsod najvišje cene. Visoke cene so rezultat teženj nekaterih trgovskih podjetij, da si ustvarijo več dohodkov ali pa so morda celo rezultat njihovega neprizadevanja. Vsako podražitev bi morala trgovska podjetja obravnavati na svojem delavskem svetu in jo potem predložiti v potrditev Svetu za blagovni promet. Na žalost se teh navodil vsa podjetja ne držijo. Računajo, da bo z decentralizacijo trgovskih podjetij na ekonomske enote stanje le nekoliko boljše. Razen tega pa bo Svet z novimi trgovskimi podjetji skušal zaostriti konkurenco.

Sklenili so že pogodbo, da bo občina odstopila lokal zadrugi »Brda«. Prav tako bo v kratkem, ko bo »Kroj« izpraznil svojo poslovalnico pri Kobalu, začelo s popravilom tega lokala podjetje »Bagat« in odprlo trgovino s šivalnimi stroji. Razen prodaje bo imel »Bagat« tudi svojo servisno delavnico. Organiziral bo tudi šivalne tečaje za gospodinje. Svoj trgovski lokal želi odpreti na Jesenicah tudi trgovsko podjetje s pohištvom »Šipad« iz Sarajeva.

Razen tujih trgovskih podjetij bo na Jesenicah prihodnje leto zaživela tudi domača trgovina. V Industrijski ulici bo kmalu dograjen trgovski paviljon, v katerega se bo preselila »Kašta«, in sicer že v marcu prihodnjega leta. Nova trgovina s 300 m² površine bo zelo sodobno urejena. Ker imajo jeseniška trgovska podjetja v glavnem zelo majhne lokale, bo podjetje »Zarja« zgradilo med banko in stanovanjsko zgradbo nasproti železniške postaje steklen trgovski lokal s stalno razstavo blaga. Omeniti moramo tudi prenovitev in povečanje trgovskega lokala na Plavžu, kjer bodo tudi novi prostori za mesnico, brivski salon, restavracijo in vrtno restavracijo, pod njim pa bo kino dvorana. Nad lokali bodo tudi družbeni prostori stanovanjske skupnosti in drugih družbenih organizacij na Plavžu. Sedaj pripravljajo idejni osnutek. Z delom pa naj bi pričeli prihodnje leto. Razširili bodo tudi Delikateso (pri Zupančiču) in trgovski lokal »Železnine«. Razen tega bodo začeli graditi tudi novo pekarno, in sicer nasproti nove bolnice, in novo klavnico na Golfu pri Žirovnici. Milan Živković

Pozabljene garaže

Jesenice (M. Z.) — Vedno je slišati precej pripomb, da na Jesenicah primanjkuje garaž za osebna vozila. To še posebej velja za novo stanovanjsko naselje na Plavžu. Pokazalo se je, da so doslej na gradnjo garaž premalo mislili tako investitorji kot tudi urbanisti, ki gradijo stanovanjske in ostale komunalne objekte. Dejstvo pa je, da je na Jesenicah osebnih vozil iz dneva v dan več. Lastniki avtomobilov in motorjev si pomagajo na svoj enostaven način. Posamezniki so si naredili kar provizorične garaže. S takšnimi garažami pa Jeseničani niso zadovoljni. Zato bo treba začeti razmišljati, da bi na Jesenicah začeli z gradnjo javnih garaž.

Menimo, da ni treba posebe poudarjati, kako potrebna je gradnja garaž. Na ta način bi lahko varčevali s prostorom, ki ga na Jesenicah že tako primanjkuje. Gradnja ene velike garaže pa bi bila precej cenejša in bi terjala manj komunalnih naprav. Javne garaže naj bi bile lokacijsko tako grajene, da bi zadostovale potrebam posameznih naselij.

Jeseniški KOVINAR

Precej zanimanja

JESENICE (M. Z.) — V počastitev 20-letnice ljudske revolucije jugoslovanskih narodov in VII. kongresa Ljudske mladine Slovenije bo mladinska organizacija Železarne organizirala drevi ob 19. uri v Delavskem domu prireditev »SPOZNAJ SVOJ DOMAČI KRAJ, LJUDI IN DOGODKE MED NOB«.

Doslej se je prijavilo že osem ekip, kar pomeni, da je med mladino po obratih Železarne za to prireditev precej zanimanja. Da bo tekmovanje zanimivo so organizatorji povabili na prireditev tudi zabavni sekstet Zelenjak s pevcema ter Frenka in Grego, ki bosta poslušalce zabavala s partizanskim humorjem.

Po dosedanjih pripravah lahko sklepamo, da bo program poster in zanimiv in da bo še tako zahteven poslušalec prišel na svoj račun. Omenjena prireditev je hkrati tudi izbirno tekmovanje za sestavo ekip, ki bodo sodelovale na podobni občinski prireditvi.

POD MEŽAKLJO NI LEDU

Jesenice (M. Z.) Za preteklo sredo, 15. novembra, napovedana mednarodna hokejska tekma med avstrijskim državnim prvakom KAC in Jesenicami je odpadla, in to zaradi tega, ker ni bilo ledu. Vzrok temu je bilo predvsem deževno vreme. Zato Jeseničani menijo, da bo do tega srečanja prišlo v drugi polovici decembra ali pa po novem letu. Če bo mogoče usposobiti umetno drsališče do danes zvečer, bo na sporedu tekma s hokejskim moštvom Ljubljane.

Dobili so svoj prostor

ŽIROVNICA (M.Z.) — Na konferenci osnovne mladinske organizacije v Žirovnici, ki je bila pretekli torek, so spet največ govorili o prostoru, kjer naj bi se mladina shajala. Končno so ta problem le rešili s tem, da bodo imeli svoj kotiček skupaj z osnovno organizacijo Socialistične zveze.

Otrok noče jesti

— Od najzgodnejše mladosti dalje skrbite za veselo vzdušje, kadar otrok jé. Miza naj bo vedno lepo pogrnjena, jed pa okusno servirana. Pri obedu naj bo sadje v živih barvah, kar bo otroka vzradostilo kot le kaj. Otrok naj ima tudi svoj pribor.

— Otrokov stol pri mizi mora biti dovolj visok, z naslonjalom in pručko za noge.

— Nikoli ne naložite otroku na krožnik preveč jedi, saj mu bo ta hrib takoj vzel vso hrabrost. Raje mu dajte manj, pa boste lahko dali dvakrat.

— Opogumite otroka, da bo jedel sam in mu priskočite na pomoč, ko se bo utrudil. Pohvalite ga zaradi njegovega truda in se delajte, kot da ne opazite nereda, ki ga je napravil na mizi. Ne jezite se, če se otrok med kosilom igra; otroku se ne mudi nikamor, čas mu ne pomeni ničesar.

— Ne silite otroka, da bi jedel tisto, česar ne mara. Pripravite ga do tega, da bo pojedel vsaj nekaj žlic, kolikor pač more. Poskusite pripraviti hrano v drugi obliki. Ali pa mu v času pred glavnimi obroki ne dajte ničesar. Drugič si bo otrok zapomnil in ne bo odbijal hrane.

— Učite otroka lepega vedenja za mizo. Naj ne govori, da ne mara neke jedi, še preden jo je pokusil. Oprosti naj se, če gre med kosilom od mize. Vendar ga ne spominjajte med obedom, ampak ga lepo poučite kasneje.

— Bodite otroku najboljši zgled. Otrok se uči s posnemanjem drugih, posebno tistih, ki jih ima rad. Če ne boste sami hoteli zelenjave, ali mislite, da jo bo vaš otrok jedel?

Kaj »MENIJO« o vas vaši nohti

Drobni in lomljivi nohti pomenijo indokrvnost, pomanjkanje beljakovin ali pa je vzrok temu pogosto pranje perila. Priporoča se zdravljenje z grozdjem, arzenom, vitamini in jetrnim ekstraktom.

Zelo mehki nohti so vzrok pomanjkanja rudninskih snovi v organizmu. Zdravijo se z zdravilom sestavljenim iz kalcija, fosforja in arzena.

Proge in podolžne brazde navadno nastajajo zaradi procesa staranja, saj se redko opazijo pri mladih ljudeh. Zdravimo jih z določenimi hormoni.

Nohti, ki se lomijo v plasteh. Lomljenje nohtov je najbrž v zvezi s pomanjkanjem kalcija ali prepogostega striženja. Nohte zdravite s kalcijem in z uporabo pilice za nohte.

Bele lise na nohtih povzročajo mehurčki zraka med nohtnimi kliami. Vzrok temu je slaba prehrana nohta ali neka poškodba. Pojav se zdravi z arzenom, kalcijem in vitamini.

Nohti z dvignjenimi robovi nastanejo zaradi prepogoste uporabe laka, zaradi nečistoče ali zaradi prepogoste uporabe manikirnih instrumentov.

Predlog za zimski komplet: tweedasto krilo s puloverjem in kot dodatek topla štola z resami

Ste prijetni za svojo okolico?

Morda še niste pomislili na to, da mogoče s svojim obnašanjem, oblačenjem in celotnim izgledom vzbujate posmeh pri ljudeh, s katerimi delate.

Morda razširjate neprijeten vonj, ne da bi vedeli sami za to. Poskusite odgovoriti na naslednja vprašanja:

— Ali se vsako jutro temeljito umijete do pasu?

— Ali greste dvakrat na leto k zobozdravniku?

— Si umivate glavo vsak teden?

— Uporabljate mogoče kolonsko vodo s svežim vonjem?

— Ali redno perete in čistite puloverje?

— Zamenjate vsak dan sveže nogavice?

MALI NASVETI

— Kar priznajte, tudi vam se je že zgodilo, da ste dvakrat solili jed. Poskusite rešiti kosilo na ta način: posodo z jedjo pokrijte z zelo gosto tanko in vlažno krpo in jo trdno zavežite ter napnite. Na krpo nasujte malo drobne soli in pustite nekaj časa. Sol s krpe bo povlekla iz jedi odvečno sol. Poskusite, rezultat vas bo presenetil.

— Poskusite še en način proti izpadanju las: zmešajte deset žlic ruma, pet žlic olivnega olja, en rumenjak in žlico sladkorja v prahu. S to mešanico si namočite lase, preden operete glavo. Mešanica mora priti prav do lasnih korenin, da bo učinkovala. Po možnosti je pustite učinkovati 1 do 2 uri. Potem glavo operite kot navadno.

— Aluminijasta posoda je zelo lepa, pa tudi zelo občutljiva. Pri čiščenju se ne sme uporabljati sredstvo, ki vsebuje pesek (n. pr. VIM), pač pa jih perite v blagi peni mila ali detergenta, ki se peni. V aluminijasti posodi ne puščajte ostankov jedi, posebno pa ne mleka, kisa ali kislega zelja.

— Ko delate majonezo, se prav lahko zgodi, da se prične zgoščevati. Se jo lahko rešite, če ji dodate malo tople vode. Nato jo močno stolčite s pripravo za sneg, pa bo spet postala redka.

— Predmeti iz bakra in marmora se bodo lepo svetili, če jih namažete z zelo dobro pasto za parket. Seveda prej predmete očistite in dobro zbrišite.

Posoda, ki jo neprestano uporabljamo za vodo, se sčasoma prekrije z apnenčasto oblogo. Nastrgajte časopisni papir in nanj vlijte močnega kisa in pustite stati mešanico v posodi čez noč. Nato stene posode še zdrgnite s časopisnim papirjem in splaknite s čisto vodo. Če se obloga še drži sten posode, postopek večkrat ponovimo.

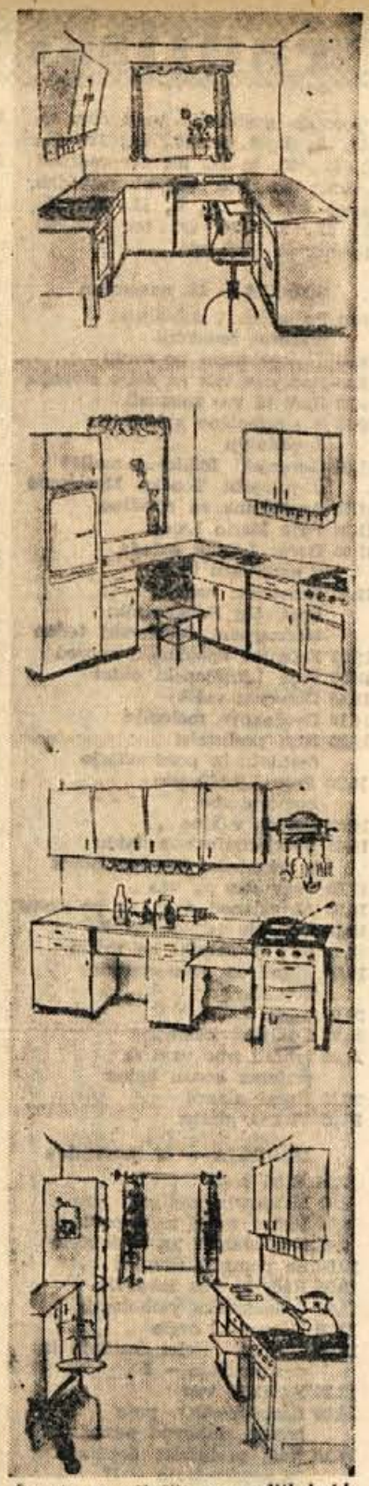

Če ste se odločili preurediti kuhinjo, bi vam bile mogoče skice moderne kuhinje dobrodošle: prva in zadnja skica sta namenjeni za opremo majhnega prostora, ki se končuje z oknom v vaši steni. Druga in tretja skica pa predstavljata kuhinjo v večjem prostoru, kjer imamo še jedilni kot ali kaj drugega.

radijski in televizijski spored

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05., 6., 7., 8., 9., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri, ob nedeljah pa ob 6.05., 7., 8., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23., 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. uri.

SOBOTA – 18. novembra

8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
8.30 S popevkami po svetu
8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
9.25 Radi bi vas zabavali
10.15 S simfonično glasbo po Jugoslaviji
11.00 Gorenjski folklorni motivi v priredbi Tončke Marolttove
11.15 Angleščina za mladino
11.30 Poje Mario Lanza
12.05 Borut Lesjak sklada v narodnem tonu
12.15 Kmetijski nasveti – Prof. Egi Senegačnik: Mednarodni čebelarski teden
12.25 Zabaven opoldanski spored
13.30 Poje Ljubljanski oktet
13.45 Dunajski valčki
14.10 Dvořakove melodije
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Poje Ljubljanski komorni zbor
16.00 Gremo v kino...
16.45 V tričetrtinskem taktu z orkestrom Stanley Black
17.05 Vsak dan za vas
18.00 Aktualnosti doma in po svetu
18.10 Odlomki iz Sneguročke
18.45 Naši popotniki na tujem
19.05 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije
20.00 Vedri zvoki
20.20 Radijska komedija
21.00 Izbrali smo vam za prijeten konec tedna
22.15 Nočni akordi
23.05 Plesna glasba

NEDELJA – 19. novembra

7.50 Hitri prsti
8.00 Mladinska radijska igra
9.05 Pisani zvoki za dopoldne
9.45 Dve skladbi za violončelo
10.00 Še pomnite tovariši...
10.30 Radi bi vas zabavali
11.30 Industrijska psihologija
11.50 Hammond orgle
12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – I
13.30 Za našo vas
14.00 Kvartet »DO« poje črnske duhovne pesmi
14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – II
15.30 Valček, nekaj mazurk in poloneza
16.00 Humoreska tega tedna
16.20 Naši operni pevci vam pojo
17.05 Orkester Malachrino
17.15 Radijska igra
18.18 Lahka sonatina za klavir
18.30 Sportno popoldne
19.05 Naši mladi reproduktivni umetniki
20.00 Izberite melodijo tedna
20.45 Hammond orgle in kitara
21.00 Iz glasbene geografije Evrope

PONEDELJEK – 20. novembra

8.05 Matineja v narodnem tonu
8.55 Za mlade radovedneže
9.25 Zvoki za vas
10.15 Poje Kvintet Kranjčani
10.35 Operetna in lahka glasba
11.00 Petnajst minut v Makedoniji
11.15 Naš podlistek
11.35 Slavni pevci v manj znanih operah
12.05 Deset minut z Beneškimi fanti
12.15 Radijska kmečka univerza – ing. Dušan Modic: Razvoj sadjarstva doma in po svetu
12.25 Zvočni kaleidoskop
13.30 Zabavni orkester tega tedna
14.00 Izbor iz Beethovnove glasbe
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Glasbene razglednice
15.40 Literarni sprehod
16.00 Ura za ljubitelje operne glasbe
17.05 Vsak dan za vas
18.00 Poročila doma in v svetu
18.10 Češki violončelist František Smetana
18.45 Radijska univerza
19.05 Naši delovni ljudje se oglašajo s pozdravi in čestitkami za Dan republike
20.00 Ponedeljkova panorama
20.40 Kulturna tribuna
20.55 S festivala v Salzburgu

TOREK – 21. novembra

8.05 Nehame Haendel poje izraelske narodne pesmi
8.20 Ali vam ugaja?
8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
9.25 Zlata Ognjanovič v priljubljenih operah
10.15 Izberite melodijo tedna
11.00 Istrijanka – petnajst plesnih miniatur
11.15 Utrjujte svojo angleščino
11.30 Peter Pearce zapoje štiri angleške ljudske pesmi
11.41 Iz glasbene lirike
12.05 Trio Mahkovič iz Zagorja
12.15 Kmetijski nasveti – Ing. Tanja Hlišč: Oskrbovanje starejših sadovnjakov
12.25 Četrt ure z orkestrom Max Greger
12.40 Domači napevi izpod zelenega Pohorja
13.30 Lepe melodije
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo
14.35 Zvočni vrtiljak
15.20 Vokalni ansambel Walter Schuman
15.30 V torek nasvidenje
16.00 Iz starega in novega sveta
17.05 Vsak dan za vas
18.00 Aktualnosti doma in po svetu
18.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
18.45 S knjižnega trga
19.05 Delovni kolektivi za 29. november
20.00 Zborovske skladbe Smetane
20.30 Radijska igra
21.30 Prvi esej za orkester
21.40 Pevka Lilijana Petrovič in orkester Willy Berking
22.15 Uvod v glasbo 20. stoletja

SREDA – 22. novembra

8.05 Z orkestrom RTV Ljubljana
8.55 Pisani svet pravljic in zgodb
9.25 Melodije v modrem
10.15 Dva ženska glasbena interpreta
10.40 V ritmu z orkestrom Max Greger in Kvintetom Jožeta Kampiča
11.00 Poje sekstet bratov Pirnat iz Jarš
11.15 Človek in zdravje
11.30 Radi jih poslušate
12.05 Poslušajmo Kmečko godbo
12.15 Radijska kmečka univerza – Ing. Tone Marolt: Kombiniran mrvilnik in freza
12.25 Igramo za vas
13.30 Narodne pesmi iz Makedonije
13.45 Godala in vibrafon
14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
14.35 Domači samospevi in plesi iz prejšnjih dob
15.20 Koncert po željah poslušalcev
16.00 Šoferjem na pot
16.45 Četrt ure z ansamblom Jožeta Privška
17.05 Vsak dan za vas
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Fragmenti iz oper
18.45 Ljudski parlament
19.05 Pozdravi in čestitke pred praznikom republike
20.00 Spoznavajmo svet in domovino
21.00 Zabavne melodije za vse
22.15 Po svetu jazza

ČETRTEK – 23. novembra

8.05 Kaj bi veseli ne peli...
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
9.25 Po vašem okusu
10.15 Orkestra Helmut Zacharias in Ray Conniff
10.40 Pet minut za novo pesmico
11.00 Trio v fis-molu
11.15 Ruski tečaj za začetnike
11.30 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe
12.05 Štiri pesmi z našega morja
12.15 Kmetijski nasveti – Ing. Jernej Ude – Ročno orodje gozdnega delavca
12.25 Zvočna mavrica
13.30 Stare francoske pesmi poje Mira Končič
13.50 Vedri zvoki
14.20 Introdukcija in koncertni allegro za klavir in orkester
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Klavir v ritmu
15.30 Turistična oddaja
16.00 Oboa in violina
16.30 Glasbene čestitke delovnih kolektivov
17.05 Vsak dan za vas
18.00 Aktualnosti doma in po svetu
18.10 Iz življenja in sanj
18.45 Kulturna kronika
19.05 Delovni kolektivi za 29. november
20.20 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov
20.45 Zabavni orkester David Rose
21.00 Literarni večer

PETEK – 24. novembra

8.05 Drobne skladbice v domačem tonu Boruta Lesjaka
8.20 Vedro in priljubljeno
8.55 Pionirski tednik
9.25 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
10.15 Sonata v a-molu
10.30 Tri Mendelsonove pesmi
10.40 Melodije južnih morij
11.15 Naš podlistek
11.35 Simfonietta
12.05 Tri mehiške revolucionarne pesmi
12.15 Radijska kmečka univerza – Jože Savinšek: Ekonomska vprašanja živinorejske proizvodnje
12.25 Za opoldansko razvedrilo
13.30 Od polke do sambe
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
15.20 Delovni kolektivi za 29. november
16.00 Parada pihal
16.45 Jezikovni pogovori
17.05 Vsak dan za vas
18.00 Aktualnosti doma in po svetu
18.10 Posnetki z republiške revije pihalnih orkestrov
18.45 Iz naših kolektivov
19.05 Prijetne melodije
20.00 Operetne uverture
20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
20.30 Violinista Slavko Zimšek in Rok Klopčič
20.45 Štiristo let klavirske glasbe
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
22.15 Po svetu jazza
22.50 Literarni nokturno

Televizija

SOBOTO – 18. novembra

18.00 TV igra za otroke
18.45 TV film iz serije JIM iz džungle
20.00 TV dnevnik
20.15 Kratki film
20.30 Skrajšana kronika dobe
21.15 Studio I. – glasbena revija
22.30 Poišči in uniči – TV film

NEDELJA – 19. novembra

9.30 Oddaja za kmetovalce
10.00 Potepuški pes – TV film
Sportno popoldne
20.00 Sedem dni
20.45 Brez družine – sovjetski umetniški film

PONEDELJEK – 20. novembra

18.00 Medic – serijski film
18.30 TV pošta
18.45 Dokumentarni film
19.00 TV pregled
20.00 TV dnevnik
20.15 Tedenski športni pregled
20.30 Velike družine – francoski igrani film
22.00 Naši glasbeni umetniki

TOREK – 21. novembra

21.00 Zabavno-reklamna oddaja
21.15 Canzonissima – zabavna quiz oddaja

SREDA – 22. novembra

18.00 Pritlikava volička – TV slikanica
18.10 Nasveti: Danes pa samo krompir
18.30 Poštna kočija – serijski film
19.00 Iz vsakdanje prakse sodnika izvedenca
19.30 TV obzornik
20.00 TV dnevnik
20.15 Resničnost brez konca
20.30 TV magazin
21.30 Portreti in srečanja

ČETRTEK – 23. novembra

10.00 TV v šoli
18.00 Dobrodošli
18.45 Kratki film
19.00 Čas, ljudje in dogodki
20.00 TV dnevnik
20.15 Filmski pregled
20.30 X – 100.000 – zabavno glasbena oddaja
21.30 Koncert ansambla Complesso Florentino

PETEK – 24. novembra

19.30 TV mesečnik RTV Sarajevo
20.00 TV dnevnik
20.15 Celovečerni igrani film

radijski in televizijski spored

objave

RAZPIS

Komisija za sklepanje in odpoved delovnih razmerij pri **Avtoprometu Kranj razpisuje** več prostih delovnih mest **za avtomehanike, električarje, avtokaroseriste in ključavničarje.** Zahteva se večletna praksa na teh delovnih mestih in odsluženi vojaški rok. Plača po pravilniku o nagrajevanju. Stanovanj ni na razpolago. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Pismene ali osebne prijave sprejema naslov do 1. decembra 1961.

RAZPRODAJA TRGOVSKEGA INVENTARJA

Lekarna Jesenice razpisuje licitacijo osnovnih sredstev kot omare, police, blagajne itd. Prednost pri nakupu imajo državne ustanove. Ogledate si lahko v dopoldanskih urah, in sicer v sredo, 22. novembra 1961.

TEČAJ ZA POKLICNE VOZNIKE

Združenje šoferjev in avtomehanikov Jesenice obvešča kandidate, ki imajo pogoje, da se prične strokovni tečaj za dosego kvalifikacije vozника motornih vozil. Število kandidatov je omejeno .Rok prijav je do 1. decembra 1961. Prijave in informacije dobite ob torkih in petkih od 14. do 16. ure v pisarni Združenja, Jesenice, Rogljeva 1.

RAZPIS

Upravni odbor sklada za šolstvo v Kranju razpisuje mesto SEKRETARJA

sklada za šolstvo ObLO Kranj. Pogoji: srednja ali višja strokovna izobrazba z večletno prakso v računovodstvu. Prednost imajo javni delavci, ki poznajo probleme družbenih služb. Plača po dogovoru.

Upravni odbor sklada za šolstvo Kranj

gledališče

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE V KRANJU

SOBOTA – 18. novembra ob 16.30. uri za šole Cankar: KRALJ NA BETAJNOVI

NEDELJA – 19. novembra ob 10. uri dopoldne URA PRAVLJIC ob 16.30 in 19.30 uri Ocvirk: MATI NA POGORIŠČU, gostovanje na Golniku

TOREK – 21. novembra ob 16.30. uri Cankar: KRALJ NA BETAJNOVI za dijake šole France Prešeren

PETEK – 24. novembra ob 19.30. uri P. H. Herbert: VSAKIH STO LET za red premierski.

kino

18. novembra – sobota

»Center« – domači barvni VV film BOLJE JE VEDETI ob 16., 18. in 20. uri premiera francoskega filma IGRA LJUBEZNI ob 22. uri

»Storžič« – ameriški barvni film MARJORIE MORNINGSTAR matineja ob 10. uri, italijanski barvni CS film POLETNE ZGODBE ob 16., 18. in 20. uri

»Svoboda« – ameriški barvni CS film ZBOGOM OROŽJE ob 17.30 in 20. uri

»Cerklje Krvavec« – domači barvni CS film KAPETAN LEŠI ob 19.30 uri

»Naklo« – francoski barvni film GROF MONTE CRISTO I. del ob 19.30 uri

19. novembra – nedelja

»Center« – ameriški barvni film MARJORIE MORNINGSTAR matineja ob 10. uri, domači barvni VV film BOLJE JE VEDETI ob 16., 18., ob 20. uri ne bo predstave

»Storžič« – ameriške barvne mladinske risanke PUSTOLOVŠČINE PERRE DETLICE ob 10. in 13. uri, italijanski barvni CS film POLETNE ZGODBE ob 15., 17., 19. uri, premiera francoskega filma IGRE LJUBEZNI ob 21. uri

»Svoboda« – ameriški barvni CS film ZBOGOM OROŽJE ob 14.30, 17. in 19.30 uri

»Cerklje Krvavec« – domači barvni CS film KAPETAN LEŠI ob 15., 17. in 19. uri

»Naklo« – francoski barvni film GROF MONTE CRISTO ob 16. uri

20. novembra – ponedeljek

»Storžič« – italijanski barvni CS film POLETNE ZGODBE matineja ob 10. uri, francoski film IGRE LJUBEZNI ob 16., 18. in 20. uri

21. novembra – torek

»Center« – premiera ameriškega filma PO NEDOLŽNEM OBTOŽEN ob 16., 18. in 20. uri

»Storžič« – italijanski barvni CS film POLETNE ZGODBE matineja ob 10. uri, francoski film IGRE LJUBEZNI ob 16., 18. in 20. uri

22. novembra – sreda

»Cenetr« – ameriški film PO NEDOLŽNEM OBTOŽEN ob 16., 18. in 20. uri, zadnjič

»Storžič« – francoski film IGRE LJUBEZNI ob 16., 18. in 20. uri, matineja ob 10. uri

23. novembra – četrtek

»Center« – ameriški barvni CS film GOLA MAJA ob 16., 18. in 20. uri

»Storžič« – francoski film IGRE LJUBEZNI matineja ob 10. uri, premiera francoskega barvnega filma AMBICIOZNA ob 16., 18. in 20. uri

»Svoboda« – ameriški film PO NEDOLŽNEM OBTOŽEN ob 17.30 in 19.30 uri

24. novembra – petek

»Center« – ameriški barvni CS film GOLA MAJA ob 16., 18. in 20. uri

»Storžič« – ameriški film PO NEDOLŽNEM OBTOŽEN matineja ob 10. uri, francoski barvni film AMBICIOZNA ob 16., 18. in 20. uri

Jesenice »RADIO«

barvni CS film SEDMO SIMBADOVO POTOVANJE; 21. do 22. novembra jugoslovanski film MARTIN V OBLAKIH

Jesenice »PLAVŽ«

18. do 19. novembra ameriški barvni film DARBI O'GIL; 20. do 21. novembra ameriški barvni CS film SEDMO SIMBADOVO POTOVANJE; 22. novembra italijanski barvni film NE POZABI ME; 23. do 24. novembra jugoslovanski film MARTIN V OBLAKIH

Žirovnica

18. novembra slovenski film VESELICA; 19. novembra italijansko francosko jugoslovanski film PRESTOPEK NA BEGU; 22. novembra ameriški barvni CS film SIMBADOVO POTOVANJE

Dovje

18. novembra italijansko francosko jugoslovanski film PRESTOPEK NA BEGU; 19. novembra slovenski film VESELICA; 23. novembra ameriški barvni CS film SEDMO SIMBADOVO POTOVANJE

Koroška Bela

18. do 19. novembra jugoslovanski film MARTIN V OBLAKIH; 20. novembra ameriški barvni film DARBI O'GIL

Kropa

18. novembra ameriški film MOŽ S TISOČ OBRAZI ob 20. uri; 19. novembra ameriški barvni film ZLATO V DŽUNGLI ob 15., 19.30 uri; 23. novembra japonski film LJUDJE TORPEDA ob 19.30 uri

Ljubno

18. novembra ameriški barvni film POMLADI ŽIVLJENJA ob 19.30 uri; 19. novembra ameriški film POMLADI ŽIVLJENJA ob 16. uri

»Predilce« Škofja Loka

18. in 19. novembra ameriški barvni film ČAS ŽIVLJENJA IN ČAS SMRTI

Duplica

18. novembra ameriški barvni film MAŠČEVALEC ob 19. uri; 19. novembra ameriški barvni film MAŠČEVALEC ob 15. 17. in 19. uri; 22. novembra francoski barvni film TABAREN ob 19. uri; 23. novembra francoski barvni film TABAREN ob 19. uri

Radovljica

18. novembra ameriški barvni film MOBI DICK ob 20. uri; 19. novembra ameriški barvni film MOBI DICK ob 16. in 20. uri; 19. novembra ameriški barvni film TOBI TAJLER ob 14. uri; 19. novembra sovjetski barvni film NASRADINOVE SPLETKE ob 18. in 10. uri; 21. novembra jugoslovanski film PARTIZANSKE ZGODBE ob 20. uri; 22. novembra jugoslovanski film PARTIZANSKE ZGODBE ob 18. in 20. uri; 23. novembra italijanski film MODERATO KANTABILLE ob 20. uri

Kam v nedeljo

NOGOMET:

To nedeljo bodo vsa nogometna moštva počivala, ker bo v Zagrebu na sporedu mednarodno srečanje med državnima nogometnima reprezentancama Jugoslavije in Avstrije. Vstopnice za stadion v Maksimiru so razprodane – še več – zagrebška nogometna arena bo za vse ljubitelje nogometa, ki žele videti to srečanje, premajhna. Edina uteha za vse in tudi za nas Gorenjce bo televizijski prenos v okviru športnega popoldneva od 14. ure dalje.

NAMIZNI TENIS:

Jesenice – V okviru slovenske namiznoteniške lige se bosta srečali ekipi Jesenic in Ljubljane. Kranjski Triglav bo to pot nastopil v Ljubljani proti Iliriji.

Kranj – Ob 8. uri se bo začel v telovadnici TVD »Partizan« v Stražišču v organizaciji namiznoteniškega kluba »Mladost« prvi del gorenjskega pioniniškega ekipnega prvenstva.

HOKEJ NA LEDU:

Jesenice – Jeseničanom je le uspelo usposobiti umetno drsališče in se bodo drevi pomerili v prijateljski tekmi s hokejskim klubom Ljubljano.

KEGLJANJE:

Kranj – Na štiristeznem kegljišču Triglava v Kranju bo na sporedu revija okrajnih ženskih reprezentanc.

Ostale prireditve:

IZLETI:

LUBNIK 1024 m nad Škofjo Loko – Lubnik je zadnji, najvišji vzhodni skrajnik Julijskih snežnikov, zelo strm, iz medvodja Selške in Poljanske Sore v višine kipeči zeleni vrhunec. V značilnem jugovzhodnem klinu Lubnika se razprostira pod mogočnim gradom slikovita Škofja Loka. Naj naštejemo nekaj dohodov na Lubnik: Iz Škofje Loke čez Gabrovo na Lubnik je pičle tri ure, iz Praprotnega v Selški dolini pa 2.45 ure hoda.

Na pleši Lubnika stoji lepo urejen Dom na Lubniku 1024 m s posebno poučnim pregledom Sorškega in Kranjskega polja ter Selške doline. Z Lubnika je lep razgled na Blegoš, Julijske alpe, Ratitovec, na Karavanke; spodaj v ospredju je Sv. Jošt, Kranjsko in Sorško polje s slikovito Škofjo Loko itd.

PRIMSKOVO – DPD »Svoboda« Primskovo priredi v počastitev 20. obletnice ljudske revolucije v dvorani zadružnega doma na Primskovem drevi ob 20. uri igro Frana Žižka: MIKLOVA ZALA. Isto delo bodo uprizorili tudi jutri ob 16. uri.

ZALOG – KUD v Zalogu pri Komendi uprizori v nedeljo ob 15. in 19. uri Finžgarjevo ljudsko igro: VERIGA.

V LJUBLJANSKIH GLEDALIŠČIH JE NA SPOREDU:

DRAMA – Ob 15. uri Torkar: SVETLOBA SENCE, Izven in za podeželje.

OPERA – Ob 19.30 uri Cimarosa: Tajni zakon. Izven in za podeželje.

ŠENTJAKOBSKO GEDALIŠČE – Ob 16. uri Pišl: Mornarjeva nevesta, opereta. Izven. Ob 19.30 uri bo predstava istega dela.

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij tovarne ISKRA - Kranj razpisuje delovna mesta za:

4 strojne inženirje ali tehnike

s prakso ali brez nje za razna delovna mesta v podjetju

Ponudbe pošljite na naslov: Kadrovski oddelek tovarne Iskra, Kranj, Savska loka 4. Vse potrebne osebne informacije pa lahko dobite v kadrovskem oddelku ob ponedeljkih od 8. do 12. ure.

mali oglasi

Prodam gašperček in železno peč-ko s cevmi. Naslov v oglasnem oddelku 4362

Prodam 2-stanovanjsko hišo, 25 minut od železniške postaje Kranj. Naslov v oglasnem oddelku 4446

prodam

Prodam dvostanovanjsko hišo z vrtom, na Gorenjskem. Naslov v oglasnem oddelku 4450

Kobilo prodam zaradi dograditve hiše. Čepon Martin, Zg. Plavž 9. Jesenice 4466

Prodam dobro ohranjen **roller Galeb** 150 ccm. Ogled pri vrtnarju v Begunjah 4467

Prodam slamoreznico, reporeznico, lahki poljski voz, hruševe 30 mm deske in plohe in 2 tisoč kg koleraba. Podbrezje 105 4468

V Kranju na Maistrovem trgu **prodam hišo z lokalom.** Ponudbe poslati na naslov: Bajt Marjo, Bežigrad 14, Ljubljana 4469

Ugodno prodam »Jawo« 175 ccm, **starejši tip, in peč za kopalnico.** Ivan Šlibar, Kovor 66, Križe 4470

Hišo v gradnji v Cerkljah prodam. Naslov v oglasnem oddelku 4471

Prodam novo **strešno opeko »fole«.** Naslov v oglasnem oddelku 4472

Kuhinjsko opremo s pomivalno mizo, kompletno otroško posteljico in nekaj delov pohištva prodamo. Ogled od 20. tega meseca dalje — popoldan. Strajnar, Sejmišče 4, Kranj 4473

Slamoreznico v dobrem stanju **prodam.** Pšenična polica 7, Cerklje 4474

Prodam dobro ohranjeno **otroško posteljico.** Rode Stanko, fotograf, Reginčeva 13, Kranj 4475

Prodam plemenskega vola. Mavčiče 10, Smlednik 4476

Motorno kolo 350 ccm **prodam ali zamenjam za moped.** Naslov v oglasnem oddelku 4477

Prodam štedilnik. Ljubno 1, Podnart 4478

Prodam dva nova lončena kamina — enega s sedežem. Mejač, Topole 11, Mengeš 4480

Prodam skoraj nov **vprežni voz** — **zapravljivček** s tremi sedeži, Mejač, Topole 11 4480

Prodam kravo, ki bo drugič telila prvi teden v decembru. Tatinc 6, Preddvor 4481

Zaradi selitve prodam kuhinjsko pohištvo z vrtljivo pomivalno mizo **in bel štedilnik** — levi, za gotovino ali na ček. Napokoj, Koroška 37, Kranj 4482

Prodam 16 colski gumi voz in »sekular«. Poženk 3, Cerklje 4483

NSU Maxi 175 ccm **ugodno prodam.** Mravlje, Pristava, novi blok Peko, Križe 4484

Prodam dobro ohranjen **Fiat 500 B.** Cena ugodna. Hrastje 21 4497

Prodamo tovornjak Ford VS 3 t in Chewrolet 3 t. Ogled vsak dan od 6. do 14. ure. Ponudbe naj interesenti pošljejo do 5 decembra 1961 na Planiko, industrijo obutve v Kranju 4498

Prodam dobro ohranjeno spalnico. Naslov v oglasnem oddelku 4499

Prodam kontrabas v dobrem stanju. Naslov v oglasnem oddelku 4500

Prodam radio v dobrem stanju. Gorjanc, Ulica 1. avgusta 1, Kranj 4501

Prodam 2 zazidljivi parceli. Naslov v oglasnem oddelku 4502

Prodam več zazidljivih parcel v bližini Kranja v skupni izmeri 3.600 m². Voda in elektrika na parceli. Naslov v oglasnem oddelku 4503

kupim

Kupim enodružinsko hišo v bližini Jesenic. Ponudbe oddati v oglasni oddelek podružnice Jesenice 4484

Kupim dvobrazdni plug. Kauduc Jakob, Znojile 1, Kamnik 4486

Kupim kravo s teletom. Eržen, Zabukovje 2, Besnica 4487

Kupim dobro ohranjeno **ali** novo motorno **slamoreznico.** Naslov v oglasnem oddelku 4488

Kupim rabljen moped. Naslov v oglasnem oddelku 4495

Kupim gumi voz do 2 toni nosilnosti. Naslov v oglasnem oddelku 4496

Dobro nagrado dam tistemu, ki mi za mesec dni odstopi sobo. Ponudbe oddati pod »Praktikant« 4489

Sobo v Škofji Loki na Mestnem trgu **zamenjam za enako v Kranju.** Naslov v oglasnem oddelku 4490

osebno

Vdovec s stanovanjem želi poročiti žensko. Ponudbe odati pod »Takoj« 4491

Student sprejme sostanovalca študenta ali praktikanta. Partizanska 33, Kranj 4492

Moškemu oddam opremljeno sobo. Naslov v oglasnem oddelku 4493

Iščem skromno sobico. Za uslugo šivam. Ponudbe oddati pod »Šivilja« 4494

gibanje prebivalstva

V KRANJU

Poročili so se: Franjo Velkavrh upokojenec in Terezija Ječnik delavka; Milan Peček delavec in Ivana Debeljak nameščenka; Anton Krt študent veterine in Judita Ribič vzgojiteljica; Jožef Roblek soboslikar in Pavla Omersa delavka; Jožef Zevnik klepar in Alojzija Krišnar, delavka.

Rodile so: Cecilija Benedičič — deklico; Vera Murn — dva dečka; Frančiška Ahačič — dečka; Antonija Frelih — dečka; Alojzija Reje — deklico; Ivanka Vrhunc — dečka; Ivanka Čufar — deklico; Marija Oblak — deklico; Majda Božnar — dečka; Marija Ban — deklico; Darinka Kavčič — dečka; Olga Pegam — deklico; Magdalena Živojin — deklico; Marija Djurkin — deklico; Ljudmila Gašperlin — dečka; Ljudmila Eržen — deklico; Vida Vidič — deklico; Frančiška Urbanc — deklico

tržni pregled

TRŽNI PREGLED V KRANJU

Fižol 100 do 150 din, moka ajdova 120 din, koruzni zdrob 70 din, kaša 140 do 150 din, ješprej 80 do 90 din, krma za kokoš 40 do 45 din, koruza 40 din, oves 30 din, proso 60 din, čebula 90 din, kostanj 40 do 50 din za liter; korenček 30 do 50 din, sir 120 do 150 din, maslo surovo 640 do 700 din, krompir 18 do 22 din, zelje sladko 18 do 20 din, zelje kislo 70 do 80 din, ohrovt 25 do 30 din, repa sladka 10 din, repa kisla 50 din, solata 70 do 100 din, pesa 30 din, redkev 30 din, orehi celi 300 do 350 din, jabolka 30 do 50 din, hruške 60 din, grozdje 160 din za kg; smetana 18 din, gobe 100 din za merico; zelena in peteršilj za šopek 10 din; por 10 do 20 din, česen 10 do 20 din; jajca 25 do 40 din, kokoš 600 do 700 din, piščanci 300 do 350 din, zajci 700 din za komad.

TERMIKA, podjetje za termo in akustične izolacije, Ljubljana, Poljanska cesta 77

razpisuje delovna mesta:

1. DVEH STROJNIH TEHNIKOV

za obrata Bodovlje in Poljane pri Škofji Loki.

Obrat Bodovlje izdeluje mineralno volno, obrat Poljane bo izdeloval razne plošče in opremo za ladje in stavbe iz plastičnih mas, aluminija ipd.

Možnost izpopolnjevanja in specializacije v stroki. Zaposlitev stalna. Nagrajevanje po učinku.

1 MOČ ZA OBRAČUN OSEBNIH DOHODKOV IN ADMINISTRACIJO V OBRATU BODOVLJE

Javite se v upravi podjetja v Ljubljani.

AVTOPROMET KRANJ ODPIRA NOVO AVTOBUSNO PROGO

LJUBLJANA—KRANJ—TRŽIČ

z naslednjim voznim redom:

0	—	—	—	21.30	O	LJUBLJANA	P	—	—	15.55	—
7	—	—	—	21.40		Sentvid		—	—	15.45	—
10	—	—	—	21.45		Medno		—	—	15.40	—
13	—	—	—	21.50		Medvode		—	—	15.35	—
26	6.00	11.55	18.50	22.10		KRANJ		7.25	12.50	15.20	21.55
30	6.05	12.00	18.55	22.15		Naklo		7.20	12.45	15.15	20.50
37	6.10	12.05	19.00	22.25		Duplje		7.15	12.40	15.05	20.45
40	6.15	12.10	19.05	22.30		Križe		7.10	12.35	15.00	20.40
42	6.25	12.20	19.15	22.35	P	TRŽIČ	O	7.00	12.25	14.50	20.30

Opomba: Kjer v prihodu voznega reda ni posebej označenega časa, prihaja avtobus na postajo eno minuto pred označenim časom. — Proga začne obratovati dne 20. novembra 1961.

MK

POTUJOČA KNJIGARNA ZALOŽBE MLADINSKA KNJIGA BO OBISKALA

15. novembra 1961 — Jesenice (železarna)

16. novembra 1961 — Begunje in Lesce

17. novembra 1961 — Bled in Bohinj

NE POZABITE IN IZKORISTITE IZREDNO PRILOŽNOST!

Problemi gledališkega amaterizma na Gorenjskem

Že od nekdaj v slovenskem merilu Gorenjska prednjači v gledališkem amaterizmu, in sicer po velikem številu dramskih družin in posameznih dokaj kvalitetnih dosežkih. Zato najbrž ni slučaj, če je med prvimi poklicnimi gledališči vzniknilo eno prav v Kranju. Pustimo ob strani neupravičenost ali nujnost ukinitve poklicne gledališke hiše v Kranju. Dejstvo pa je, da je na sorazmerno velikem gorenjskem področju, z močno razvito industrijo in delavskim prebivalstvom (ob narodnem dohodku, ki je med največjimi v zveznem merilu), vsa gledališka kultura prepuščena amaterizmu in diletantizmu. Redka gostovanja poklicnih gledaliških hiš iz Ljubljane pa zaradi ekonomske računice vse bolj pojemajo.

Prav gotovo Gorenjska (ali točneje kranjski okraj) po številu in delavnosti dramskih družin v republiškem merilu še zmerom prednjači. Toda težko bi si upal trditi, da prednjači tudi v kvaliteti, iznajdljivosti, originalnosti, z eno besedo, v ustvarjalni moči. Celo dvoje dramskih družin v Kranju in na Jesenicah, ki ob tradiciji in dovolj dobrih delovnih pogojih dosegata vsaj formalne uspehe, hodita več ali manj po ustaljenih, izvoženih kolesnicah in te le v redkih primerih dovoljujejo izdatnejši vzpon. Ob teh dveh amaterskih gledališčih, če jih tako imenujemo, je cela vrsta sicer delovnih dramskih družin, ki pa se s svojim delom ne dokopljejo dlje kot dober korak nad čitalništvo. Nekateri kraji in med njimi n. pr. Škofja Loka, Kropa, Tržič, Lesce, ki so pred leti imeli obstoječe igralske družine, pa sploh brezbrižno spijo. Morda bi kdo mislil, da ima taka ocena dejanskega stanja namen pripraviti predsmrtni govor gledališkemu amaterizmu na Gorenjskem. Tak namen odločno zanikajo nasprotna dejstva: mladinske dramske družine po šolah vseh vrst in strok trdoživo bojujejo boj za obstanek, mladih ljudi ni težko dobiti na oder in v dvorane. Tudi obisk gledaliških predstav – dobrih seveda – ne pada, nasprotno celo dokazuje, da so povsod na vasi, v Kranju in na Jesenicah željni gledališke umetnosti. Toda ta umetnost naj bo na taki višini, kakršno današnji že izbirčni in tudi vzgojeni gledalec upravičeno zahteva. Mar tej zahtevi amaterski igralci niso kos in je rešitev v recimo poklicnem pokrajinskem gledališču za Gorenjsko? Dosedanji prenekateri lepi amaterski dosežki, čeprav bolj izjemni, potrjujejo, da je tudi amaterska gledališka kultura lahko kos zahtevam publike, seveda ob določenih pogojih. Ti pogoji pa niso le moderna dvorana, razkošen svetlobni park, bogata scena in kostumacija – temveč običajno samo in edinole – režiser. In v tem grmu tiči zajec. To se pravi problem gledališkega amaterizma na Gorenjskem boleha na pomanjkanju režiserjev. Če vzameš v roke seznam vseh režiserjev, ki so v okraju pripravili kakšno igro, pa vidiš, da režiserji so, celo precej jih je. Vsako leto jih gre toliko in toliko na tečaj ali na seminar. Torej le DOBRIH režiserjev ni. In to drži. Ni režiserjev, ki bi bili kos vsemu, kar danes oder in publika zahtevata, zakaj samo izkušnje in rutina ne moreta nadomestiti poleta in znanja. In prav tega starejši režiserji nimajo in iz razumljivih vzrokov tudi ne morejo imeti. Mladih ljudi, ki bi imeli voljo in bi se zanimali za to, pa ni, enostavno in preprosto – ni! Dvoje štipendij za študij režije je na jeseniški občini ostalo letos neizkoriščenih. Redki mladi ljudje, ki so že bili na režiserskem tečaju v Kopru, se sploh ne lotevajo režij. Na nobeni gimnaziji med sicer številnimi člani dramskih krožkov ni človeka, ki bi imel pogum režirati. Ob tem pa bi bilo smešno govoriti o kakšnem monopolističnem položaju starejših režiserjev, saj ti bodisi popuščajo v svojem delu ali pa so z njim tako preobloženi, da še tistega znanja, ki ga imajo, ne utegnejo tako uveljaviti, kot bi bilo prav in potrebno. Tudi na vasi, kamor sta prodrla film in televizija, je režiserju potrebno izdatno znanje, če hoče uspešno voditi igralce in zadovoljiti publiko. In nove oblike dela naših prosvetnih društev so v veliki meri odvisne prav od takih razgledanih in agilnih režiserjev. Razgledanost in agilnost pa na tem področju že rahlo presegata okvire zgolj ljubiteljskega navdušenja in terjata, žal, potrebe so take, tudi določen stimulans. In če bi tudi bila danes, še tako velika sredstva za to na razpolago, bi z njimi čez noč ne mogli pričarati tistega potrebnega prosvetnega kadra, ki mu pravimo režiser in ki bi razen priprave dramskega dela znal organizirati tudi akademije, klubske večere in zabavne prireditve, z eno besedo vse tisto, kar terjamo od naših društev, ne zmorejo preprosto zato, ker za to nimajo (pa naj zveni še tako zoprno) kvalificiranih moči. Po vsem tem je zaključek jasen in preprost. Skrb za vzgojo tega kadra naj bi postala ena važnih nalog vseh forumov, ki so zainteresirani ne samo za rast amaterizma, temveč naše kulture sploh. Reforma šolstva je obljubljala ob pedagoških šolah, igralski akademiji in filozofski fakulteti posebne oddelke, obvezne ali dopolnilne, ki naj bi vsaj delno lahko krili potrebe po takem kadru, toda dlje od obljub ni prišlo. Mogoče se za tem skriva skrb, da ne bi naše ljudske prosvete in amaterizma sploh nezdravo profesionalizirali. Ta skrb je odveč, če pomislimo, koliko nižjih in srednjih glasbenih šol vzgaja glasbenike za vsakdanjo, običajno ali čisto osebno rabo, glasbena akademija pa ne more zagotoviti kadra prav za te šole. Sicer pa tudi taka profesionalizacija ne more biti nevarnejša od recimo slabega profesionalnega gledališča, ki naj bi bil, spet recimo, v Kranju ustanovljen samo zato, ker je enkrat že bil. Prav gotovo bo razvoj, morda niti ne v tako daljni bodočnosti terjal, da tudi Gorenjska dobi poklicno potujočo hišo, ki naj bi ji sedež določila predvsem ekonomska računica in odmaknjenost od kulturnega centra – Ljubljane. Pred tem pa je edino prav, da za razvoj tradicij bogatega in vsaj doslej še uspešnega gledališkega in njemu sorodnega amaterizma na Gorenjskem, zagotovimo sposoben kader, zlasti še, ker so v drugih okrajih ne samo prišli do podobnih ugotovitev, temveč se tudi že konkretno lotili dela. – Bojan Čebulj

Včeraj smo praznovali obletnico smrti velikega francoskega kiparja Avgustina Rodina. Ta veliki mojster 19. stoletja se je rodil l. 1840. Z vsem svojim delom je vplival na moderno kiparstvo. Rodin, ki je bil neverjeten opazovalec narave, je v svoja dela vnesel številne psihične manifestacije, radost, veselje, žalost. Oblikoval je v marmoru in bronu. Rodin je bil dovršen umetnik. Skulptura, ki jo objavljamo, je MISLEC. Rodin je umrl 17. novembra 1917

Kulturne vesti

Po scenariju Jeana Paula Sartra bodo pričeli snemati film o Sigmundu Freudu. Film, ki ga režira John Huston, bo pripovedoval o življenju in delu velikega psihologa. Glavno vlogo v filmu bo odigral Montgomery Clift.

Znameniti italijanski pesnik Salvatore Quasimodo, ki je pred dvema letoma dobil Nobelovo nagrado za literaturo, je hkrati tudi gledališki kritik. Nedavno tega je izšla knjiga njegovih kritik, ki nosijo naslov: Spisi o gledališču. Objavljena dela so plod desetletnega dela pri dveh časopisih: Omnibus in Il Tempo.

Najobširnejša razstava iranske umetnosti doslej na svetu je bila pred dnevi odprta v Parizu. Ta razstava v Petit Palais zajema obdobje sedmih tisočletij. Pariška publika je razstavo sprejela zelo prisrčno.

Veliki angleški pesnik Byron je bil za svoje rojake doslej vedno bolj zanimiv kot osebnost kot pa pesnik. Prav v zadnjem času pa so se začeli z njegovo poezijo resneje ukvarjati tudi nekateri pomembni angleški kritiki.

V oktobru je umrl zaradi srčne kapi znani gledališki umetnik prvak jugoslovanskega dramskega gledališča Joža Lavrenčič. Umetnik se je rodil pred 56. leti v Splitu. Ustvaril je nekatere nepozabne kreacije v Romeu in Juliju, Volponeu, bil je nagrajen s prvo nagrado vlade FLRJ.

Grad, ki veže preteklost s sedanjostjo

Dolgo je od tistih dni, ko je v imenu svete in nedeljive trojice Oto I. po božji milosti vzvišeni vladar podelil škofjeloško posest »freisinškim« škofom. Od leta 973 dalje so to posest še trikrat povečali. Kaj kmalu za tem so »freisinški« postavili v Škofji Loki na Kranceljnu zgornji stolp. Danes tega ni več. Samo nekoliko kasneje pa so pričeli graditi loški grad.

Grad ki stoji nad Loko je doživljal svoje velike dni in povezoval generacije. V Loki pa so rasli ljudje, rasli razredi in rasla je razredna zavest. Med vojno je za vse, kar imamo, Loka veliko prispevala. Po njej pa je loški grad postal vse nekaj drugega kakor fantom nad dolino. Postal je spomenik nekega časa, spomenik neke bolečine in spomenik redkih radosti. Zdaj je v njem muzej. In ta ni čisto tak kakor stotine muzejev po svetu. Z njim so namreč hoteli povedati nekaj več o loškem človeku, povedati o tem, kako se je rodil, kako tlačanil, se boril za svobodo, se veselil in trpel.

Ko sem prišel v ozki beli hodnik muzeja so se bohotile tu Birolline barve. Bolj ko karkoli so sodile tja. Sodile k živopisanim narodnim nošam, k belim čipkastim vezeninam, sodile so k velikim hrastovim skrinjam, ki so vonjale po ravnini. In vse to, kar sem videl, je bil skoraj en sam Birolla.

Muzejska zbirka se začne z geološkim sestavom škofjeloškega ozemlja, s prirodnimi znamenitostmi in arheološkimi odkritji. Sprva govori o »freisinški« posesti in obeh valovih kolonizacije teh posestev. V eni prvih dvoran v pritličju je razstavljeno staro pohištvo iz Ajdtmanovega gradu. Na stenah vise mrki obrazi. V naslednjih dvoranah so razstavljeni lončeni predmeti, železno orodje, cehovske bandere in skrinjice. Cehi so se na loškem obdržali zelo dolgo, menda je ena izmed bratovščin obstajala vse do druge svetovne vojne. Prav ta je dala tudi pobudo za prve začetke loškega muzeja. Tu so hkrati tudi razstavljene številne cehovske listine.

Pobliže se gledalec sreča tudi z dnevi, ko so peklí kruh še v velikih pečeh in črnih kuhinjah, se sreča s čudovitimi baročnimi oltarji, z lepim orožjem itd.

V drugem nadstropju se vidi kmečka hiša, visoško pohištvo, Tavčarja in ljudsko umetnost. Ljudska umetnost je prav na Loškem izjemno bogata. Semkaj ne sodijo le čudoviti dvorci, ampak tudi številne freske, panjske končnice, slike na steklo, loški kruhki in pa čudovite čipkaste vezenine. Muzej konča z zbirko NOB.

Težko je človeku povedati vse o muzeju. Veliko nalogo si je zadal, zakaj v njem naj bi človek sedanjosti videl, kako je živel preprost človek v preteklosti. In to je tudi prav, zakaj preteklost pogojuje sedanjost. Ko sem odhajal skozi izhodna vrata, pa se človek tam spodaj srečuje z drugim svetom – z velikim svetom sedanjosti. In če vse to poveže v eno samo celoto, celoto starih oljnih podob, cehovskih skrinjic in velikih belih stolpnic, ki rastejo tam spodaj, je to res velika poezija človekovega ustvarjanja.

Jure Kobal

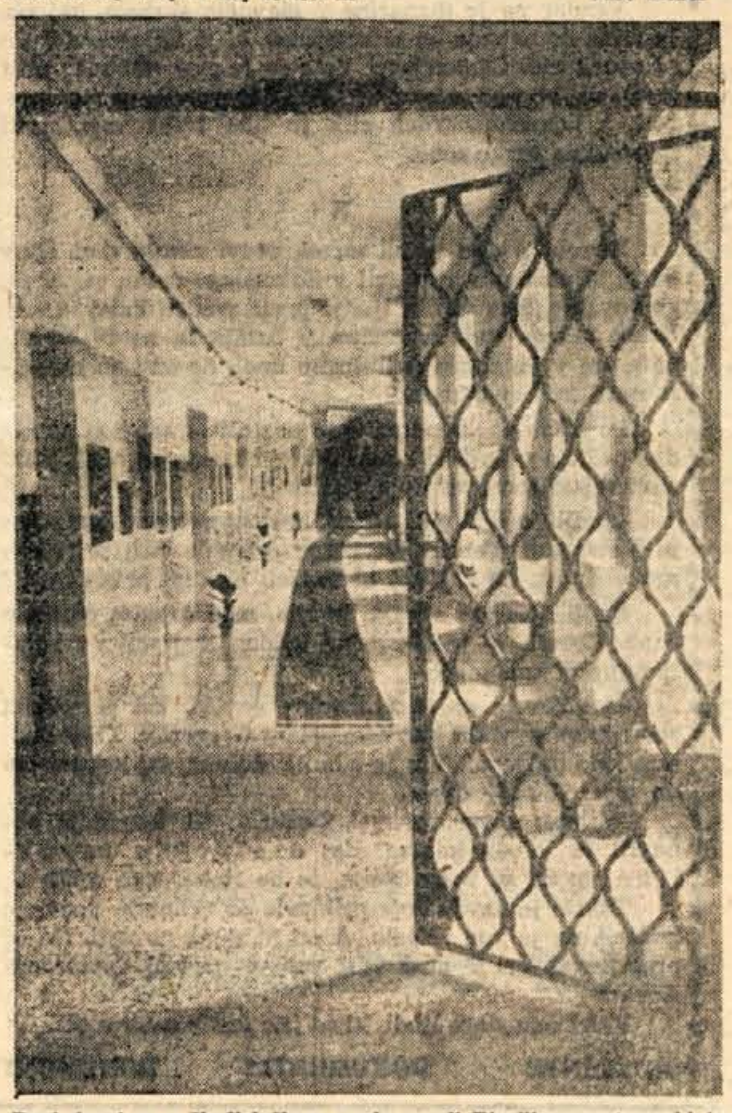

Pred dnevi so v škofjeloškem gradu zaprli Birollino razstavo, ki je bila v hodniku muzeja

Filmi, ki jih gledamo

MARJORIE MORNINGSTAR – je tipična ameriška melodrama družbe WB. Film, ki so ga predvajali v Kranju, načenja problem, ki bo brez vsakega dvoma vedno svež in človeško aktualen. V bistvu se film torej loteva človeka ustvarjalca, ki terja od svojega življenja ustvarjalne umetniške moči, pa mu ta bolj ali manj ni dana. Razumljivo, da to objektivno dejstvo, če hočete, umetniška impotenca izziva v ljudeh samosvoje psihične procese in končno nujno vodi (v to sem skoraj prepričan) do človekovega razkroja, do razkroja vseh človekovih idealov nasploh.

Ta tehini problem, ki dopušča ustvarjalcem številne možnosti, je ostal na »skrajni ameriški površini«. Predvsem menim, da je film dokaj nefilmski. Vso problematiko rešuje dialog – skratka dialog ni sestavni del slike, marveč je slika sestavni del dialoga. Ta notranja sprememba filmu res ni v prid. Film je torej nedinamičen! Zgodba, ki vseskozi izključno sintetično grajena, pa kljub temu ni brez soli. Določeni posnetki v filmu so tako miselno, kot vizuelno, dokaj dobri. Na primer slovo Marjorie in zdravnika v bolnišnici. Tudi konec filma je presenečenje. Američani so končno enkrat ustvarili dovolj miselno bogat in zrelo življenjski zaključek. Ta pa dopušča dokajšnje možnosti. Lahko, da Marjorie spozna, da Noelu ni potrebna in da si bo on v krogu, v katerem bo poslej ustvarjal, našel svoje življenjsko mesto, ki mu bo ob razočaranjih, ki jih je doživel, še dopuščalo nekaj življenjskih radostih. Toda razen te je možna tudi druga razlaga. Skozi ves film išče pravzaprav Marjorie v Noelu njegovih notranjih vrednot in lahko je, da ob ponovnem srečanju z njim spozna, da so vsa iskanja v življenju neplodna. In, da ljudi, kakršne smo si ustvarili v nas samih, nikjer ni! – J. K.

PORAŽENI

Hans Werner Richter 47

Guehler je dejal:

»Pri temle je treba biti previden.«

Grundmann je prikimal. Počasi sta šla navkreber, proti svoji baraki.

Pri vratih sta ujela razburljiv pogovor. Zaslišala sta Buchwalda. Pripovedoval je šale.

»Tajno orožje,« je govoril, »tajno orožje je bela zastava.«

Zraven Buchwalda je stal eden starih ujetnikov. Stal je široko razkoračen. Plaščev ovratnik je visoko privihal.

»In zakaj niste Američanov napodili iz Italije? Ko bi mi bili tam, bi jim pokadili.«

Guehler je stopil k njim. Odrinil je Buchwalda, ki je hotel odgovoriti, in dejal:

»Da, veš, tole – napodili – ni tako enostavno brez topništva in letalstva.«

»Nikar mi ne pripovedujte ,da niste imeli topništva.«

»Prav tako malo, kot v Tuniziji.«

»Toda strelivo ste imeli, saj so vas oskrbovali.«

»Ne, nismo imeli streliva.«

Guehler je čutil prodiren pogled sivih oči v namrščenem obrazu.

»In kako ste prišli v ujetništvo?«

»Enostavno, kakor se pač pride v ujetništvo.«

»Človek, nikar mi ne pripoveduj, na suhem ne padeš kar tako v ujetništvo, ali pa niste več hoteli dalje.«

»Morda pa nismo več mogli dalje.«

Guehler se je obrnil. Za njim je stal Pips. Bil je rdeč in razburjen.

»No,« je dejal, »kaj pa sploh veste!«

»Zapri gobec, Pips,« je dejal Guehler.

»Oni je počasi odšel iz barake. Pri vratih se je mirno in togo obrnil ter dejal:

»Pogovorili se bomo še.«

Potem je zaloputnil vrata.

»Je še več podobnih v baraki?« je vprašal Guehler.

Buchwald je vstal s postelje.

»Človek, kaj neki hočejo od nas?«

»Ničesar ne vidiš,« je odgovoril Guehler, »pretipati nas hočejo.«

Guehler je šel k Pipsu in sedel na njegovo posteljo. Pips je kupil v kantini angleške učbenike. Iz knjig si je izpisoval posamezne angleške besede.

»Jutri pojdem k pouku,« je dejal. »Veš, rad bi se hitro naučil angleščine, morda bi lahko položil maturo.«

»Prav gotovo, toda zato potrebuješ dovolj časa.«

»Oh, saj sem trdovraten in moram vse to nadoknaditi. Bil sem v šoli za nacionalsocialistične voditelje, toda tam se nismo naučili ničesar, razen vojaškega obnašanja.«

»V šoli za nacionalsocialistične voditelje?« je vprašal Guehler.

»Veš ,vsega tega mi je bilo že dovolj, toda tako je hotel moj stari, ki je bil strahopetec. Doma je psoval, toda kljub temu sem moral v to šolo.«

»In ko se boš vrnil?«

»Oh, tedaj bo vse drugače, nacisti bodo izgubili vojno, to drži, kot pribito.«

»Si povsem prepričan?«

»Povsem, saj vendar nisem prismojen!«

Pogledal je Guehlerja in se nasmehnil. Njegova rožnata, napeta zgornja ustnica je ležala tik pod majhnim, topim nosom. Guehler je dejal:

»Tukaj v taborišču je mnogo nacionalsocialistov.«

»To sem opazil.«

»Vsakomur ne bi dejal, da bomo izgubili vojno.«

»Hitler bo izgubil vojno, ne mi.«

»Da, prav zato ne bi tega tako javno govoril.«

»Tudi Santo mi je že dejal.«

»Se ti ne zdi, da ima prav?«

»Končno smo v Ameriki in tukaj lahko svobodno govorimo. Ti bedaki naj se zaletavajo, kakor hočejo. Če nam ne bodo dali miru, nam bodo pomagali Američani.«

»No, prav,« je dejal Guehler. »Pazi, s kom boš govoril.«

Pustil je Pipsa samega in odšel k svoji postelji.

Popoldne so jih spet prešteli. Potem so se postavili pred bataljonsko pisarno, kjer so jih posamič vpisali v sezname in jim izročili vabila za neko prireditev v taboriščnem gledališču.

Zvečer so sedeli v gledališču, dolgi ozki dvorani z velikim odrom. Vse je bilo elegantno in čisto, kakor v kateremkoli nemškem provincialnem kinu. V prvih treh vrstah so stali rdeči usnjati stoli. Tam so sedeli taborišični mogotci: poveljniki bataljonov in čet, narednikí in podčastniki. Oblečeni so bili v uniforme, na katerih so blestela odlikovanja.

»Spet se šopirijo,« je dejal Buchwald, ki je sedel zraven Guehlerja v eni zadnjih vrst. Guehler ni odgovoril. Vznevoljilo ga je tuje, hladno in vojaško ozračje v dvorani. Na drugi strani je sedel Pips. Sedel je molče in zgubljeno zrl predse. Guehler se je sklonil k njemu.

»Kaj je s teboj?«

»Ovadili so me.«

Kdo?«

»Padalci z ladje.«

»Od kod veš?«

»Tiho, »je zašepetal Pips.

Na odru se je pričela prireditev. Guehler je skoraj ni slišal. V tem se je spet nagnil k Pipsu in šepnil:

»Kdo ti je povedal?«

»Tiho, za nama stoje.«

Guehler se je previdno ozrl. Dve vrsti za njima so stali ujetniki. V polmraku je videl njihove okrutne obraze. Obrazi so bili zločinski. Poznal je te hladne in okrutne oči, čela, za katerimi se je skrival prezir, poznal jih je, kajti ti obrazi so bili povsod enaki. Spoznal bi jih tudi v največji množici.

»Kaj hočejo od tebe?« je zašepetal

»Ne vem,« je odgovoril Pips.

»Zakaj mi nočeš povedati?«

»Tiho, lahko naju slišijo.«

»Se bojiš?«

»Nenehno me opazujejo, mar ne vidiš?«

Guehler je gledal na oder, kjer so trije plesalci plesali step. Zdelo se mu je, da tudi njega opazujejo. Obrazi za hrbtom so ga nenehno spremljali. Med odmorom je prišel nekdo izmed njih med stoli do njiju in se sklonil k Pipsu.

»Pridi za trenutek ven,« je dejal.

Pips je vstal in odšel za njim. Guehler se ni obrnil. Obsedel je, kakor da ničesar ni opazil.

»Kaj nameravajo z njim?« je vprašal Buchwald.

»Ne vem,« je dejal Guehler, »morda mora v pisarno.«

Pips se je vrnil čez deset minut. Nizek in ves bled se je prignetel med vrstami in molče sedel na svoj prostor. Niti besede ni zinil.

Guehler ga je dregnil.

»Kaj je?« je zašepetal.

Pips je tiho odgovoril. Sepetal je s sklonjeno glavo, kot da govori svojim kolenom:

»Ne vprašuj me, opazujejo naju, če ti bom kaj povedal.«

Na odru so dvignili zastor. Luči so ugasnile. Guehler se je lahno sklonil naprej in šepnil:

»Kaj želijo od tebe?«

»Naj jim povem, kdo izmed nas ni nacist. Vedo, da sem na ladji rekel, da Hitler ni vreden piškavega orcha. Pravijo ,da me bodo do mrtvega pretepli, če jim ne povem imen.«

»In kaj si dejal?«

»Nič.«

»Jim boš izdal imena?«

»Ne.«

DOKUMENTI! DOKUMENTI! DOKUMENTI

IVAN JAN 36

CANKARJEVCI

Taka razmestitev se je pozneje pokazala za pravilno, zaradi raztegnjenosti vasi pa je bilo laže tudi postavljati straže, ogledati si okolico za primer napada in sploh organizirati zavarovanje. Tako so bili vsi dohodki v Dražgoše neprestano pod nadzorstvom pazljivih očes stražarjev..

Kmalu po prihodu so bile vzpostavljene zveze z Železniki, s Škofjo Loko, s Kropo, s Kranjem in z okolico sploh. V tistih dneh se je po dolini zadrževal tudi Lojze Kebe, ki je bil kot član PK, katerega sekretar je bil Tone Dolinšek, nekašna zveza med terensko organizacijo in vojsko, konkretno Cankarjevim bataljonom. V tem času se je na terenu zadrževal Tomo Brejc, prav tako član PK za Gorenjsko.

Organizacija in življenje v bataljonu sta šla celo tako daleč, da je vsaka četa, pa tudi Bičkov vod, imela svojo kuhinjo. Pri oskrbi je veliko zalegla zaloga iz dobravškega konzuma, precej hrane pa je prihajalo tudi iz doline, ki jo je zbirala OF. Tako so tja dobivali tudi obleko, čevlje, zdravila, tobak in druge drobnarije, delno pa so prispevali hrano tudi domačini.

To je v medsebojnih odnosih že pomenil korak naprej, kajti tedaj pripraviti kmete, ki so imeli partizane za komuniste in kar v kmečkih ušesih ni zvenelo preveč domače, da so dajali prostovoljno, pomenilo uspeh in znamenje, da svojo usodo vse bolj vežejo z usodo bataljona.

Tako je dražgoško ozemlje postalo nekakšna vojašnica, nekakšno bojno polje, čeravno je bil trenutno mir in čeravno je bilo videti, da so Nemci zgubili sled za bataljonom.

Vendar pa je domačine v glavnem skrbelo, kaj bo, če pride do napada na to vojašnico, ki je njihova vas! To so vedeli tudi Cankarjevci. Zato so že prve dni zašli med ljudi, da bi jih podučevali in pojasnjevali, za kaj gre. Stik z domačini, trden stik je bilo treba vzpostaviti naglo in za vsako ceno.

X

Novoletni dan je bil mrzel, pravi zimski dan. Štab pa je kljub temu pripravil v Sokolskem domu sestanek, zborovanje, kjer naj bi ljudje prvič zvedeli kako in kaj. Nekaj takega tudi novincem v bataljonu ne bi škodovalo, saj v Poljanski dolini niso imeli ne časa in ne priložnosti za kaj takega.

Po hišah so šle patrulje in pozivale ljudi, naj popoldne pridejo v Sokolski dom. Na m i t i n g, so rekli. Taki sestanki se torej imenujejo mitingi!

Ljudje so prihajali počasi, nekako nerodno, zadržano in s strahom. Vendar pa jih je prignala tudi prirojena radovednost. Le kaj naj bi zvedeli na tem m i t i n g u?

Prišli niso vsi, a kako je bilo, med drugim partizan Janko Bernik, ki je šele nekaj tednov prej prišel v bataljon, pravi vzneseno:

»... Vrstile so se recitacije, govori, pel je pevski zbor, ki ga je vodil kar komandant Gregorčič. Ta je tudi sam lepo prepeval. Vas je bila navdušena, saj kaj takega do sedaj še ni doživela.

Najlepši govor je imel Žagar... Na koncu je poudaril še to, da imamo zdaj d r a ž g o š k o r e p u b l i k o, in da se bomo zanjo, če bo treba, tudi tolkli...

Takrat je navdušenje prikipelo do vrhunca. Žagar je govoril, da je kar vžigalo. A on ni samo govoril. On je prepričeval, on je znal vliti vero v najbolj dvomečega človeka...

Videl sem stare ljudi, ki so jim prišle solze v oči...«

DOKUMENTI! DOKUMENTI! DOKUMENTI!

NEPREDVIDENE IZGUBE

NAD 400 MILIJONOV DINARJEV ZA VARNOST PRI DELU IN KLJUB TEMU SKORAJ NIČ MANJ NESREČ — NAJVEČ NESREČ V ČRNI METALURGIJI, NAJMANJ PA V TEKSTILNI INDUSTRIJI

Močan krik! Delavci so obstali...

Ustavil se je tudi stroj...

Komaj dvajsetletni delavec je prebledel. Zaradi strahu je omahnil nezavesten na stroj in niti besede ni več izpustil iz sebe, s katero bi izrazil bolečino.

Delavci so priskočili na pomoč. Njihovemu mlademu tovarišu sta valja zmečkala roko. Kakšna bo usoda z roko, so delavci še dolgo razpravljali, čeprav je bil ponesrečenec že zdavnaj prepeljan v bolnišnico.

Toda pomoči za ponesrečenca ni bilo več. Ostal je invalid...

Brrrrr. 5.30. Na ulici je že živahno.

»Kratka je bila, mejzeks.«

Obrnil se je in še za deset minut zatisnil oči, češ — saj do tovarne ne rabi več kot pet minut.

No, potem je potegnil še za pet minut, nato pa po vojaško navlekel cunje, se poškropil z mrzlo vodo — zajtrkovati mu očitno ni teknilo — in oddrvel na delo. Strah, da bi ga sirena v tovarni prehitela, ga je silil, da je tekel, kar je le mogel. Niti toliko ni imel časa, da bi pogledal na levo ali na desno.

Zacvilile so zavore avtomobila. Nekaj ljudi je prestrašeno obstalo. Toda k sreči ni bilo nesreče.

Bled in zasopel je pritekel do vratarja v podjetju.

— Kaj ti pa je? Ja, kakšen pa si? — ga je vprašal vratar z začudenjem.

Nekaj je zabrundal in odsopihal mimo njega, zraven pa si je mislil: tepec, le kaj sprašuješ — pod avtom sem se videl.

Prvo uro je še nekako šlo, drugo pa se je uveljavila kratka noč. Zaradi nenaspanosti se je pritisnil na napačni gumb in stroj se je začel vrteti z nepopisno naglico. Izdelki — slabi in dobri — so se kopičili pred strojem. Kaj sedaj? Možakar je ves zmeden poskušal stroj spraviti v normalni pogon, pri tem pa vtaknil roke v nevarno kemikalijo. Ker se mu ni zdelo potrebno, da bi si že prej nataknil zaščitne rokavice ,je dobil hude poškodbe.

Podobne nesreče se dogajajo iz dneva v dan. Seveda pa gre v vseh teh primerih največkrat za malomarnost. V prvem primeru je delavec med delom požvižgaval ,gledal skozi okno in razumljivo ni imel časa, da bi delal še po navodilih, ki jih je dobil, preden je samostojno začel delati s strojem.

Kakšen je vzrok nesreče v drugem primeru, je bilo že dovolj jasno napisano.

• • •

Seveda ne gre v vseh primerih za malomarnost posameznih delavcev. V našem okraju so še primeri, ko kolektivi, predvsem upravna vodstva podjetij, skopo odmerjajo ali pa sploh ne dajejo sredstev za varnost pri delu in ne upoštevajo predlogov komisij za higiensko-tehnično varnost. Splošna ugotovitev pa je, da število nesreč iz leta v leto ni skoraj nič manjše, čeprav za varnost pri delu dajemo iz leta v leto več sredstev. Lani je bilo za te namene porabljenih skoraj 458 milijonov dinarjev (planiranih je bilo dobrih 358 milijonov dinarjev), medtem ko je za letos v okraju po načrtu predvidenih 415,152.803 dinarjev za varnost pri delu. Vse pa kaže, da bo ta plan tudi letos precej presežen ,čeprav približne primerjave kažejo, da odstotek nesreč na število zaposlenih ne bo bistveno manjši, kot je bil lani. Za primer naj navedem, da je bilo lani v okraju 8 smrtnih nesreč, medtem ko jih je letos samo v kranjski občini že pet, prav toliko pa že tudi samo v jeseniški železarni! In še naslednji podatek: lani je bilo pri 40.327 zaposlenih 4.526 ponesrečenih — torej nad 10 %! Zaradi tega je bilo izgubljenih 58.297 delovnih dni! Računati, kolikšne izgube so bile zaradi tega, res ne bi bilo potrebno — upoštevati pa moramo seveda stroške za zdravljenje in izgubo v proizvodnji.

Razumljivo je, da je ponekod več, drugod pa manj nesreč. Podatki kažejo, da je največ nesreč v črni metalurgiji (18,59 %), najmanj pa v tekstilni industriji (5,50 %). V tekstilni industriji se je zlasti letos v kranjski občini odstotek nesreč na število zaposlenih znatno znižal — po prvih devetih mesecih znaša 2,8 %. Posebno zanimiv pa je primer v Tovarni kos in srpov v Tržiču. Čeprav so tam delovni pogoji skoraj najtežji, kar zadeva industrijo na Gorenjskem, imajo odstotek nesreč tako nizek, da jim socialno zavarovanje plačuje 2 % premijo.

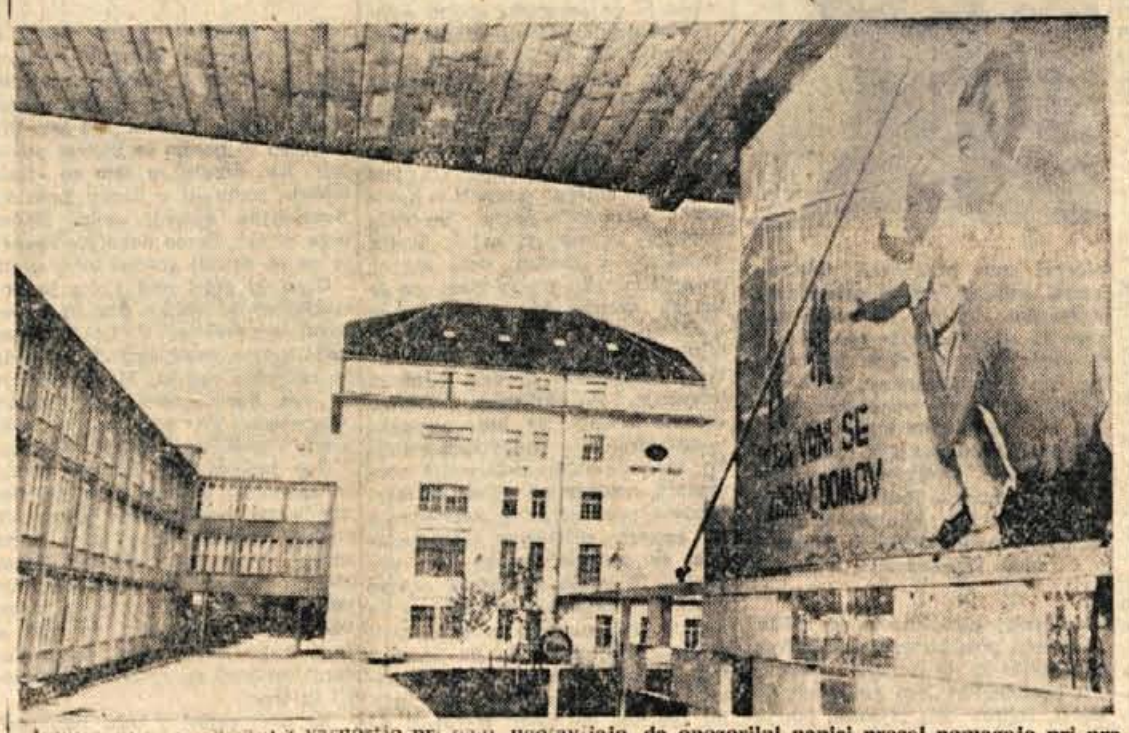

Ljudje, ki se ukvarjajo z varnostjo pri delu, ugotavljajo, da opozorilni napisi precej pomagajo pri preprečevanju nesreč. Ponekod ugotavljajo, da že mesec dni ali več v podjetju niso imeli niti nesreč niti manjših nezgod, kjer so že na vhodnih vratih (na sliki) izobesili večje napise

Nesreče pri brušenju so dokaj pogoste, seveda pa največkrat zato, ker delavci iz takšnega ali drugačnega razloga ne uporabljajo varnostnih očal

PODATKI IZ STATASTIKE

Prej kot ne, govori v prid malomarnosti tudi statistika. Podatki za leto 1960 kažejo, da je bilo v podjetjih največ ponesrečencev v starosti do 30 let oziroma med 20 in 30 letom. Mlad človek je res rad lahkomiseln, zlasti takrat, ko se je treba česa naučiti. Večkrat vzame delo preveč enostavno in misli, da ni potrebno vse tako delati, kot so ga opozorili in posledica je nesreča. Po tridesetih letih se število nesreč zmanjša skoraj za polovico.

• • •

Statistika pokaže tudi, katere dni v tednu je največ nesreč pri delu. Bistvenejših razlik od ponedeljka do petka ni — delna izjema je torek (tako je bilo vsaj lani) — medtem ko je ob sobotah znatno manj nesreč kot sicer.

Zanimivejša pa je ugotovitev, da je med ponesrečenci največ kvalificiranih delavcev. Precej manj nesreč je med polkvalificiranimi delavci in še manj med nekvalificiranimi delavci.

Kdaj je največ nesreč in kdaj najmanj ,je odločilna tudi ura. Največ nesreč je v prvih petih delovnih urah ,osmo uro pa je odstotek nesreč skoraj polovico manjši. Podatki pa kažejo, da so nesreče zlasti pogoste v nadurnem delu, kar zlasti še velja za gospodarske panoge izven industrije.

• • •

In še kratek zaključek: analize kažejo, da je bilo doslej pri preprečevanju nesreč pri delu premalo skupnega in načrtnega dela. Pričakovati je, da bodo takšen odnos v osnovi spremenile občinske konference varnosti, ki so v teh dneh ob Tednu varnosti. Ker gre za človeka, se je treba problemov o varnosti pri delu res smotrneje lotiti kot doslej. — B. Fajon

»Stance« v tovarni obutve »Peko« v Tržiču so precej nevarne, čeprav imajo tudi varnostne naprave. Seveda pa so nevarne lahko le tedaj, če je delavec pri njih nepazljiv. Precej imajo takšnih strojev, ob njih pa je samo še eden, ki ima vse prste na rokah

ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT • ŠPORT

Pred revijo okrajnih kegljaških reprezentanc

GORENJSKE REPREZENTANCE DOLOČENE

Na kegljišču v Ljubljani, Celju in v Kranju se bodo jutri zbrali vsi najboljši slovenski kegljači od mladincev do starejših članov. Vsakoletna »REVIJA KEGLJAČEV«, na kateri sodelujejo okrajne reprezentance, je pregled kvalitet in forme najboljših posameznikov, hkrati pa zanimiv boj za prestiž med vrstami okrajnih kegljaških zvez.

Tehnična komisija OKZ Kranj je že določila svoje reprezentance za jutrišnji nastop. Najbolj zanimivo bo verjetno tekmovanje članskih reprezentanc v Celju. Gorenjska reprezentanca, ki jo sestavljajo Jeseničani Šlibar, Korošec in Cyv, Kranjčani Martelanc, Kordež in Ivan Stružnik ter Pečar iz Kranjske gore, bo morala braniti 1. mesto z lanskega tekmovanja. Po odličnih letošnjih rezultatih ljubljanskih klubov pa kaže, da bo ljubljanska reprezentanca, ki jo je okrepil še Kranjčan Starc, zelo nevaren konkurent za 1. mesto.

Največ možnosti za zmago ima med kranjskimi reprezentancami vrsta starejših članov (Cenčič, Puhar, Knific — vsi Triglav, Gašperin, Brejc — oba Ljubelj, Vilfan — Jesenice), ki bodo nastopila v Ljubljani. Na istem kegljišču bo tudi mladinski troboj. Moči mladinskih reprezentanc so še najmanj znane, zato tudi uvrstitve Gorenjcev (Jereb, Rajkovič — oba Ljubelj, Odar, Končan — oba Kranjska gora, Bratun — Triglav, Ključevič — Gradis) ni moč napovedati.

Od kranjskih reprecentanc bodo le članice nastopile na »domačem terenu«. Ta prednost jim bo verjetno precej pomagala v borbi za 2. mesto z Mariborčankami, medtem ko je prvo mesto že skoro zagotovljeno ljubljanski reprezentanci. Za gorenjsko žensko reprezentanco bodo nastopile Kranjčanke Rozmanova, Čadeževa, Miheličeva, Stružnikova in Petkova ter Blejčanki Miheličeva in Harcova. — L. S.

Umrla nama je nadvse dobra in nepozabna mama

MARIJA MALOVRŠNIK

Pogreb drage pokojnice bo v nedeljo.

Kranj, Partizanska 12, dne 17. novembra 1961

Žalujoči hčerki Marija, Dana, bratje in sestre

TOVARNA KLOBUKOV »ŠEŠIR« — ŠKOFJA LOKA vam nudi svoje najnovejše klobuke:

»Multicolor« — Art. »Marko«, »Miha«
»Mohair« — Art. »Teddy«, »Champion«
»Velour« — Art. »Vencelj«, »Vlado«, »Vinko«

in vse ostale klobuke iz čiste zajčje dlake v naslednjih trgovinah na Gorenjskem:

Kranj: Trgovina »Elita — Tekstil«
Tržič: Trgovina »Ljubelj«
Radovljica: Trgovina »Manufaktura«
Bled: Trgovina »Moda« (pri »Rusu«)
Jesenice: Trgovina »Konfekcija«
Trgovina »Slovenija-šport«
Kranjska gora: Trgovina »Škrlatica«

Vedno in povsod — samo s klobuki, ki nosijo zaščitni znak:

„PICCADILLY“